

SLOVENSKI

Poročevallec

Izdaja časopisno založniško podjetje SZDL »Naš tisk« / Direktor: Rudi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska: tiskarna »Slov. poročevalca« / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 / Uprava: Ljubljana, Tomšičeva 5/II., telefon 23-522 do 23-526 / Objavitel: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-532 / Poštni predaj 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-Te-143 / Mesečna naročnina 200 din

IVAN REGENT

Pred kongresom Zveze DPD Svoboda

Glavni odbor Zveze delavsko prosvetnih društev Svoboda bo na svoji seji, ki se bo vršila 6. aprila letos v Ljubljani, sklepal med drugim tudi o kongresu Zveze, ki naj bi se po predlogu predsedstva Glavnega odbora vršil 29. in 30. maja letos v Celju. Zveza Svoboda in Svobode na sploh bodo torej stopile po sklepu GO v atmosfero rednega kongresa, na katerega se bodo morale temeljito pripraviti. Kongres bo moral namreč rešiti celo kopo važnih vprašanj, ki zadevajo kulturno prosvetno dejavnost našega delavskega razreda.

Ob ustanovitvi Zveze DPD Svoboda in za časa procesa ustanavljanja Svoboda smo našli pri nas, pa tudi izven naše republike, na nekakšno nerazumevanje in celo na tiho nasprotovanje. Sklepa o ponovni ustanovitvi Svobode in njihove Zveze niso sprejeli posredno s simpatijami. Ponekod so gledali na nas in se gledajo, pa ne vemo zakaj, kot na nekake konkurente. Se pravi, vidijo v nas to, česar ne moremo biti, česar ne moremo biti in česar nismo. Saj tudi ne moremo biti konkurenti na poprišču prosvete in kulture. Konkurenčno stremenje ali tekmovanje na poprišču prosvete in kulture bi bilo pravi pravičnik nesmisel. Konkurenca je mati monopolov. Mi pa nimamo monopolnih ciljev.

Svobode so nastale zato, ker je bilo nujno potrebno organizirati tudi delavsko prosvetno in kulturno dejavnost po teritorialnem načelu in pa zato, ker je bilo treba začeti delati na to, da bi dobilo delavstvo tudi na poprišču prosvete in kulture tisto mesto, ki mu v naši družbi pripada ter mu oskrbeti potrebna sredstva, da bi moglo primerno učinkovati na ves nadaljni razvoj naše kulturno prosvetne dejavnosti. Vtis imam, da so Svobode to svojo nalogo že začele resno in skrbno uresničevati. Od kar imamo Svobode, se je delo na poprišču prosvete in kulture kvantitativno izredno povečalo, se je takorekoč razbohotilo. Sedaj bo treba skrbeti, da bo ta izredno pestra in bogata prosvetno kulturna dejavnost postala tudi kvalitativno primerna naloga Svobod. Vendar pa lahko rečemo, da se je dejavnost Svobod v le nekaj več kot poltrem letu njihovega obstanka tudi kvalitativno precej zboljšala. Ne bi bilo pravi, če ne bi delo Svobod in tudi ostalih prosvetnih društev, ki so učlani v Ljudsko prosveto, pravilno cenili in skušali tudi primerno podpreti. Poleg 130 Delavsko prosvetnih društev Svoboda imamo še okoli 600 do 700 drugih prosvetnih društev v Sloveniji. Dejavnost Svobod in ostalih društev je tako bogata, pestra in sega tako globoko v življenje naših delovnih množic v mestih in na vasi, da je ne moremo na pogled zajeti in si jo moremo komaj predstavljati. Svobode, ostala prosvetna društva in ljudske univerze so postale ustanove, ki omogočajo našim ljudem izpopolnjevanje svojih izobrazbo in svojo vzgojo tudi potem, ko niso več obvezni hoditi v šolo. Pri tem več obvezni hoditi v šolo. Pri tem več obvezni hoditi v šolo. Pri tem več obvezni hoditi v šolo.

Razume se, da imajo DPD Svoboda tudi še svoje pomanjklivosti, na katere bi rad opozoril zlasti voditelje Svobod. Tako n. pr. ne skrbijo preveč in vselej za ideološko pravilnost svojega dela. Voditelji in člani Svobod so še vedno mnenja, da niso prav nič odgovorni za vsebino naših časopisov, za vsebino naših radio odjav in za programe naših gledališč. Za vse to se ne zanimajo. Mislijo, da se jih to ne tiče. Med tem pa bi moral biti delež učinkovanja delavsko prosvetnih društev na vso našo kulturno prosvetno dejavnost kolikor le moremo večji. Dalje se zgodi, da nekatera naša društva še ne razumejo, da organizirani ne morejo biti pevci, ki so ustanovili Svobode, so mi odgovorili, da zato ne, ker bi sicer ne mogli dovoliti organizirati, da bi učili njihov pevski zbor. Ti naši tovariši, med katerimi so tudi člani Zveze komunistov, si torej mislijo, da organizirani sicer ne smejo učiti pevskih zborov Svobod, da pa smejo učiti pevске zbornice drugih prosvetnih društev. Komaj je treba povedati, da je tudi taka misel napačna. Vsa naša društva, vsa naša kulturno prosvetna dejavnost ima namen, vzgajati našega človeka v duhu socialističnega humanizma.

Zgodilo se je tudi, da so v nekem kraju odborniki Svobode naložili staremu, postenemu, toda zelo religiozному profesorju, naj v njihovem ideološkem tečaju predava marksizem. Vse te pomanjklivosti in napake pri Svobodah GO ZDPD Svoboda odpravljajo, ali jih vsaj skuša odpraviti, so pa same na sebi dokaz, da v naših Svobodah ni še povsod vse v redu.

Bom nazadnje ponovil tudi to, kar sem že povedal v svojem zadnjem članku v Delavski enotnosti, da namreč delo Svobod in oseb naših ostalih prosvetnih društev postaja od dne do dne važnejše. Njihova poglavitna naloga je, posredovati našemu delovnemu ljudstvu izobrazbo, izpopolnjevanje njegovo izobrazbo potem ko zapusti šolo, seznaniti naše delovne ljudi z vsem kar je človeštvo ustvarilo naprednega v svoji dolgi zgodovini ter s pogoji, v katerih so narodi in posamezniki ustvarjali. Naš delavec, delavec naše Jugoslavije si mora nenehno izpopolnjevanje svoje znanje. Njegovo položaj v naši družbi in državi mu to narekuje. On je kot najnaprednejši razred na čelu naših socialističnih domovine. On upravlja našo državo in naša podjetja. Zato se mora izobraževati, mora svojo izobrazbo, svoje znanje nenehno izpopolnjevanje, mora si prisvojiti kolikor mogoče največ tistega znanja, stopnjo katerega je dosegla naša človeška družba. To je njegova pravica in njegova dolžnost. Svobode imajo nalogo pomagati, da mu bo to oskrbljeno. Zaradi važnosti te naloge bo morda potrebno poskušati in že sedaj najti nove načine pošolskega vzgajanja in izobraževanja, ki naj bi bili bolj prikladni kot so dosedajni. Saj vemo, da sedanje naše delo ni nič večga.

TISKOVNA KONFERENCA V BEOGRADU

Politika likvidacije tržaških Slovencev

Jugoslovanska vlada je dala agremam za novega albanskega poslanika — Jugoslovansko delegacijo na zasedanje ECOSOC bo vodil dr. Jože Brilej

Beograd, 20. marca (Po telefonu). Dr. vni sekretariat za zunanje zadeve smatra izseljevanje tržaških Slovencev v Avstralijo kot nadaljevanje italijanske denacionalizatorske politike, ki jo izvaja že deset let, da bi spremenili etnični karakter tržaškega ozemlja.

Vojaške delegacije odpošlala v Ankaru

BEOGRAD, 20. marca. Delegacija generalnega štaba Jugoslovanske ljudske armade z generalnim podpolkovnikom Ljubomir Vučkovićem je odpošlala davj v Ankaru, kjer se bodo 24. marca začeli razgovori zastopnikov generalnih štabov držav Balkanskega pakta. Z jugoslovansko delegacijo so odpošlali v Ankaru tudi turški vojaški ataše podpolkovnik Oguz s svojimi pomočniki in pomočnik grškega vojaškega atašea podpolkovnik Sismanis.

Od delegacije so se poslovili generalna podpolkovnika Ivan Rukavina in Dušan Kveder, generalni major Miloš Žekić in več višjih oficirjev JLA. Od nje se je poslovil tudi vojaški ataše Grčije podpolkovnik Korinas Vretos.

Dež in mani policije

Trst, 20. marca. Pusto in dolgočasno deževno vreme je bilo edino primeren okvir za popolno brezbrzičnost Trsta ob 6. obletnici tristranske izjave. Nič posebnega se ni pripetilo. Po uicah je bilo opaziti nekoliko manj policije, ki je čakala v kasarnah v pripravljenosti »za vsak slučaj«. Po lokalih pa so se pritoževali, da je bilo manj angloameriških vojakov, ki so preživeli dan v glavnem v kasarni. Zakaj irendentisti letos niso izkoristili obletnice tristranske izjave za tradicionalne protijugoslovanske provokacije? Lahko bi narjeli ponovno nekaj razgrajčev za »rodoljubne manifestacije«, toda vprašanje je, kdo bi jim sledil. Tržaško prebivalstvo je do grla sito irendentističnimi provokacijami in pešiča zaslepljenih srednješolcev in ljudi, ki so odvisni od Rima bi bila klaverna »manifestacija«. Take manifestacije bi ostale le izolirane provokacije posameznikov, kar bi bil samo pomoven dokaz, da večina tržaškega prebivalstva oboja irendentistično c) eksionistično politiko. So pa še tudi drugi vzroki. Rimska vlada je sedaj preobremenjena z notranjimi težavami, niti niso ugodni zunanji politični pogoji za izsiljevanje z raznimi krvavimi akcijami po fašističnem vzorcu. Irendentisti so bili pod pritiskom javnega mnenja prisiljeni odgovoriti se »manifestacijam«, ker bi jim nihče ne sledil, ker večina oboja irendentistično politiko, ki je

Čestitka predsedniku republike iranskemu šahu

Beograd, 20. marca. Predsednik republike maršal Tito je poslal iranskemu šahu Mohamedu Rezu Pahlaviju čestitko ob Novem letu v Iranu.

Mitra Mitrović v New Yorku

New York, 20. marca (Tanjug). Danes je prispela v ladj »United States« v New Yorku Mitra Mitrović, jugoslovanska delegatka v komisiji Združenih narodov za pravice žensk. Izvoljena je bila v komisijo na minulem zasedanju Generalne skupščine, na katerem je sodelovala v okviru jugoslovanske delegacije. Komisija bo začela zasedati te dni.

Pohvalne izjave o JLA

Atene, 20. marca (Tanjug). Po vrnitvi iz Jugoslavije, kjer je bil s skupino grških oficirjev gost generala Karanovića, je poveljnik 3. armadnega zbora general Kecaas izjavil včeraj novinarjem, da je med bivanjem v Jugoslaviji videl v Jugoslovanski ljudski armadi veliko disciplino. Vojska je dobro oborožena in se uvršča med najmočnejše armade na svetu. Srečen sem, je dejal general Kecaas, da smo se združili v obrambo miru. Člani njegovega spremstva so izjavili novinarjem, da so zapazili pri Jugoslovanih popolno iskrenost glede izmenjave vojaških izkušenj in namen čim ožje sodelovati na vojaškem področju. Izrazili so prepričanje, da se Jugoslovanski vojski dobro zavedajo, da bi bila obramba obeh držav nemogoča brez skupnega sodelovanja in da je JLA dovršeno organizirana in na visoki stopnji morale.

Skupna konferenca Zveze k'vmonistov za mesto in okolico Ljubljana bo dne 23. in 24. marca 1954 v dvorani Slovenske filharmonije na Trgu revolucije.

vanska vlada je ni zahtevala agremam za svojega poslanika v Tirani. Branko Drašković je dalje obvestil novinarje, da je za šefa jugoslovanske delegacije na 17. zasedanju ekonomske-socialnega sveta OZN, ki bo 30. marca, določen državni svetnik o sekretariatu za znanje zadeve dr. Jože Brilej.

Brzojavka Dullesu Popoviću

New York, 20. marca (Tanjug). Ameriški minister za zunanje zadeve John Foster Dulles je poslal jugoslovanskemu veleposlaniku v ZDA Vladimirju Popoviću brzojavko, v kateri izraža upanje v nadaljnji razvoj stikov med ZDA in Jugoslavijo. Minister Dulles je izrazil obžalovanje, ker ga ob odhodu Vladimira Popovića ni bilo v Washingtonu, da bi se osebno poslovil od njega. Veleposlanik Popović je pred odhodom iz Washingtona obiskal predsednika ZDA Eisenhowerja in poslal pozdravno brzojavko ministru Dullesu. Vladimir Popović bo odpoštoval danes iz New Yorka z ladjo »Queen Elisabeth«.

OBA ODBORA ZA GOSPODARSTVO KONČALA RAZPRAVO

o predlogu družbenega plana LRS za leto 1954

Okrajni zavodi za socialno zavarovanje naj gospodareje ravnaajo z denarjem — Za zmanjšanje sečnje v 4 okrajih — O čezmernih dotacijah ustanovam s samostojnim finansiranjem — Skiep o povečanju zneska za obnovo od 210 na 260 milijonov din

Ljubljana, 20. marca. Danes predpolndne je odbor za gospodarstvo republiškega zbora ljudske skupščine LR Slovenije pod predsedstvom Ivana Mačka nadaljeval razpravo o predlogu družbenega plana LRS za leto 1954 s poglavjem o prispevku za socialno zavarovanje. K določbi predloga plana, da pripada od predpisanih 45% prispevka za socialno zavarovanje republiškem zavodu 35%, okrajnim in mestnim zavodom za socialno zavarovanje pa 10%, so nekateri člani dali pripombe, češ da nekateri okrajni ozimora mestni zavodi z 10% deležem predvidoma ne bodo mogli kriti vseh potreb. Po krajši razpravi je odbor ugotovil, da so takšne pripombe neutemeljne, ker je prav na področju davatov na račun socialnega zavarovanja še mnogo rezerv, in da okrajnim ter mestnim zavodom za socialno zavarovanje ne bo težko zadostiti vsem obveznostim, če bodo le nekoliko strože obravnavali posamezne primere in gospodarske ravnalj z denarjem, ki jim gre.

Poglavje o določitvi cen, ki govori le o minimalni eni lesa na panju, naj se po mnenju odbora spremeni v toliko, da se zviša prvotno določena cena na tega lesa (od 1950 din za povprečni m³) spričo nekolikoš podražitev od januarja do danes na 2100 dinarjev.

Znano je, da nam narekuje sicer nujna, vendar prekomerna sečnja lesa v prvih letih po osvoboditvi skrajno varčevanje s lesom. Spričo tega omejuje, kakor smo že poročali, predlog letošnjega družbenega plana sečnoj lesa v gozdovih in tako je prišlo v predlog plana tudi poglavje o kontingentiranju izkoriščanja gozdov. V tem poglavju je med drugim določeno, da koliko m³ lesa smejo izdati letos pristojni organi okrajnih ljudskih odborov sečnoj dovoljena. Pri obravnavanju teh kontingentov so člani odbora ugovarjali sečnim kontingentom v krškem, ljutomerskem, murskosoboškem in ptujskem okraju ter po krajši razpravi sklenili, da se sečni kontingent v teh okrajih zmanjša skupno za 40.000 m³.

S tem je prišel gospodarski odbor pri svoji razpravi do četrtega dela (prvi del daje pregled razvoja gospodarstva Ljudske republike Slovenije v letu 1953, drugi smernice za razvoj

»Prišla je pomla«

gospod. v LRS v l. 1954, tretji pa govori o ekonomskih ukrepih za izvršitev plana LRS za leto 1954), ki obravnava denar na sredstva LR Slovenije in njihovo osnovno razdelitev. Posamezna poglavja tega dela so: skupna sredstva republike in viri sredstev, uporaba sredstev LR Slovenije, republiške investicije in republiški skladi.

Ne glede na to, da je obravnavanje postavk dohodkov in izdatkov zadeva skupščinskega odbora za proračun, je prišlo v gospodarskem odboru pri obravnavanju posameznih poglavij tega četrtega dela do nekaj živahne razprave. Strniti jo je mogoče v naslednje tri točke: Prvi ugovor članov odbora je veljal pojavu, da so mnoge naše, zlasti kulturne ustanove (n. pr. gledališče, filharmonija in podobno) v bistvu proračunske ustanove, ki jim dajemo iz leta v leto pogosto preveliko preverjene visoke dotacije, posledica česar je, da so te ustanove slabost stimulirane za iskanje lastnih dohodkov. Drugi ugovor je veljal dejstvu, da se v naši praksi vse prepogosto menja upravno vodstvo posameznih ustanov, ki so eno leto republiške, nato okrajne in podobno; spričo tega da ni mogoče priti do nobene ustrezne primerjave izdatkov teh ustanov v posameznih proračunskih letih. Tretji ugovor je veljal dejstvu, da se izvajajo določena različna dela po posameznih okrajih iz tako različnih finančnih virov (iz okrajnih investicij, iz dotacij republike okraju, iz raznih subvencij, iz kreditov itd.), da končno ni mogoče priti do jasne slike.

Na te ugovore je odgovoril v imenu izvršnega sveta podpredsednik dr. Marjan Brečelj. Glede prvega ugovora je dejal, da s tako imenovani zavodi s samostojnim finansiranjem res še ni vse v redu, da pa je sklep izvršnega sveta, da zavode takoj po skupščini podrobno pregledati in za vsak posamezni zavod ugotoviti, kako in kaj je z njim. Kar se tiče dejstva, da med kompetencami nad posameznimi ustanovami po okrajih ni prave razmejitve, je dejal, da je ta kritika v načelu sicer umestna, da pa gre pri tem vendarle za živ proces, ki se bo zaključil šele v bližnjih letih.

Zato je zaenkrat še neizbežno, da »posega« republika kot taka s svojimi investicijami (šol, zdravstvenih ustanov in podobno) v okrajno gospodarstvo s tem, da daje namembne dotacije, ki naj rešijo najnujnejše primere. Isti razlogi narekujejo tudi finansiranje določenih del po okrajih iz različnih virov.

Med ukrepe te vrste, katerih namen je, pomagati zlasti zaostalim okrajem in reševati izredno pereča vprašanja, smemo šteti ustanovitve sklada za gospodarsko pomoč Primorski, Kočevski in Dolenjski, gozdno-gospodarskega sklada ter sklada za povzdigo gozdov.

Dokaj živahna je bila razprava o republiških investicijah, zlasti o negospodarskih investicijah v zdravstvu in prosveti. Tu je predsednik odbora Ivan Maček navedel vrsto ustanov in institutov, ki zahtevajo iz leta v leto investicije za obljubo, da bodo dokončali vsa dela, pa do tega nikoli ne pride. Podpredsednik izvršnega sveta dr. Marjan Brečelj je ugotovil, da se letos ni bilo mogoče izogniti investicijskim post'avk'am za razne instituite in druge ustanove, ki bi praviloma že morale biti dokončane, vendar je poudaril, da si bo republika z direktno kontrolo preko uprave za investicije sekretariata za gospodarstvo letos prizadevala, zagotoviti kar največji možni gradbeni efekt. S tem v zvezi je omenil, da je namen izvršnega sveta, takoj po skupščini v podrobnosti preiskati oziroma preštudirati oba problema, ki sta pereča pri obstoječih institutih, to je problem njihove dograditve in njihovega funkcioniranja.

Potem ko se je odbor odločil za manjše spremembe v načrtu investicij iz sklada za gospodarsko pomoč Primorski, Kočevski in Dolenjski — vsekakor je treba omeniti povečanje za obnovo predvidenega zneska od 210 na 260 milijonov din, je prešel odbor na razpravo o vodno-gospodarskem skladu in skladu za povzdigo gozdov. Ker se je odbor glede sklada za povzdigo gozdov včeraj odločil za to, da se delež republike zmanjša od 45% na 35%, je danes zmanjšani znesek (namesto predvidenih 700 milijonov 543 milijonov din) na novo razdelil na posamezne postavke in sicer tako, da je zmanjšal dotacije okrajnim skladom za povzdigo gozdov za 20 milijonov din in znesek rezerve ter morebitnih kreditov od prvotno predvidenih 371 milijonov na 234 milijonov din.

S tem je odbor za gospodarstvo republiškega zbora končal razpravo o predlogu družbenega plana LRS za leto 1954 in izvolil tričlansko komisijo pod vodstvom Tinefa Poleta, da obdela vse na celotedsenski razpravi spreteje spremembevalne predloge, jih vskladi s priradom. (Nadaljevanje na 2. strani.)

NAŠ ODGOVOR:

Štirisedežni osebni avtomobil bo dobil tisti bralec »Slovenskega poročevalca«, ki bo pravilno rešil vseh 8 križank in ga bo žreb določil za I. nagrado

Širša odgovornost neposrednih proizvajalcev

Gospodarski odbor zbora proizvajalcev je na pravkar končanem enotednem zasedanju obravnaval letošnji družbeni plan. Z veliko odgovornostjo je proučeval možnosti, ki jih imamo danes v naši proizvodnji in ki jih je treba izkoristiti, da bodo postavke družbenega plana izpolnjene. Z enako odgovornostjo pa je tehtal vse eventualne ovire, ki bi utegnile postavke družbenega plana spraviti v negotovost ali celo preprečiti njihovo izpolnitev. Sprti je tudi predlagal ukrepe, da se take ovire odpravijo. Tudi v omenjenem odboru je prišla do izraza velika skrb, ki jo naši zbori proizvajalcev čutijo do problemov, ki se pojavljajo v kateri koli panogi našega gospodarstva. To se je pokazalo tudi ob razpravljanju o tovarni aluminija v Kidričevem. Prav gotovo je odbor za gospodarstvo na omenjenem svojem zasedanju v veliki meri nakazal tudi smer dela celotnemu republikanemu zboru proizvajalcev.

V imenu tovarne aluminija v Kidričevem je pred gospodarskim odborom zbora proizvajalcev dal poročilo član upravnega odbora tega podjetja Stane Podgornik. Podrobno je opisal položaj, v katerem se trenutno tovarna aluminija, zlasti glede na perspektivo, da bi spomladaj začela z obratovanjem. Po družbenem planu naj bi tovarna letos proizvedla 20.000 ton glinice in 4000 ton aluminija. Iz izpovedi Podgornika je človek dobil vtis, da za to proizvodnjo, posebno glede surovin, v tovarni še ni prav nič pripravljeno. Omenjal je, da elektrosistem zagotavlja količino električne energije, ki bo zadostovala le za proizvodnjo 2000 ton aluminija, tako da bi od 160 peči v elektralnici delalo 30. Tovarna si še ni zagotovila boksita, ker da je rudnik v Drnišu čez noč nesoznamerno povišal ceno, zagotovila si ni sode, katero tovarna v Lukavcu v celoti izvažava, iz uvoka pa da bi bila sode predraga, zagotovljena ima le 10.000 ton premoga iz Slovenije, ostalo količino bi morala tovarna dobaviti iz Banovice, kar bi spet nesoznamerno podražilo proizvodnjo. Potem ima tovarna še razne pogodbe za dobavo strojnih delov z »Impolcem« v Slovenski Bistrici, z »Metalno« v Mariboru, s podjetjem »Djuro Djakovič«, ki omenjena materiala niso dobavili v pravem času, pri čemer tovarna tudi ne našte učinkovite rešitve in tako naprej.

Razumljivo je, da je na te izjave, ki pravzaprav postavljajo postavke družbenega plana glede tovarne v Kidričevem v negotovost, nastalo med člani odbora upravičeno razburjenje, zlasti še, ko je član izvršnega sveta tov. Polič, ki je tudi član gospodarskega odbora pri izvršnem svetu, dejal, da na to situacijo vodstvo podjetja sploh ni opozorilo republikanskega izvršnega sveta, ki bi lahko po potrebi interveniral, pač se je po izjavi Podgornika vodstvo podjetja v teh svojih potrebah obračalo na razne zvezne organe kot v

Iz odbora za proračun republikanskega zbora
V odboru za proračun republikanskega zbora, ki je 18. t. m. končal svoje razpravljanje, je član izvršnega sveta Zoran Polič umaknil svoj amandma glede znižanja subvencij Slovenkemu narodnemu gledališču in Filharmoniji v Ljubljani, predlagal pa je, naj izvršni svet imenuje komisijo za proučitev vseh problemov, ki so se pojavili med razpravo o predlogu proračuna dohodkov in izdatkov za t. dve ustanovi. Izvršni svet je sprejel amandma odbora, naj se izda iz proračuna sveta za kulturo in prosveto 25 milijonov za potrebe šolskega poslovanja v Sežani in 15 milijonov dinarjev za šolo v Gornjih Petrovcih. Odbor je umaknil amandma, ki je določal znižanje kredita za novo poslopje ljudske skupščine za 10 milijonov dinarjev. Prav tako se izvršni svet ne strinja, da bi se znižala postavka za nagrade in podpore umetnikom in znanstvenikom ter njihovim družinom, ker je že itak minimalna. Odbor je sprejel z razumevanjem to poročilo Zorana Poliča in je umaknil svoj amandma.

Končno je izvršni svet predlagal odboru za proračun, naj se od vsote 200 milijonov za polikliniko v Ljubljani odvzame 10 milijonov za potrebe Centralnega higienega zavoda v Ljubljani. Ker ima zdravilišče za pljučno tuberkulozo v Topolšičju za najnujnejša investicijska dela okoli 10 milijonov sredstev kot presežek iz lanskega leta, je odbor umaknil svoj predlog, po katerem naj bi Topolšičja dobila iz proračuna 15 milijonov dinarjev, priporočil pa je izvršnemu svetu, naj v proračunu za prihodnje leto dodeli vsa potrebna denarna sredstva za dokončanje zgraditve zdravstvene ustanove. Tovariš Zoran Polič je pojasnil, da je to že v programu za prihodnje leto.

VREME
Napoved za nedeljo, dne 21. marca 1954:
Obično vreme, od časa do časa delne razjasnitve. V zahodni Sloveniji znatne, v vzhodni nekoliko manjše padavine, predvsem v obliki plohe. Se nadalje toplo.

Ob primeru obratovanja tovarne aluminija v Kidričevem

neke vrste podcenjevanja, kaže tudi dejstvo, da vodstvo tovarne ni smatralo za potrebno, da bi ob natečaju za letošnji investicijski kredit vložilo potrebno dokumentacijo, ker so bili mnenja, da bodo kredit že tako ali tako dobili. Poročevalec izvršnega sveta tov. Jamar je tudi pripomnil, da je republikanski zavod za plan dvakrat prejel od podjetja predlog letošnjega družbenega plana brez vsakršnih pripomb na postavke, ki se njega tičejo.

Odbor je bil glede raznih težav pri nabavljanju surovin in podobno soglasnega mnenja, da je pač treba odpraviti administrativne ukrepe, ki danes n. pr. omogočajo rudniku boksita v Drnišu iz-

voz boksita, medtem ko ga domači proizvajalci ne nudi po pametnih cenah. Isto velja tudi za tovarno sode v Lukavcu. Te stvari je prav gotovo mogoče doseči, podjetje bi moralo o tem samo obvestiti odgovorne republiške organe. Isto velja tudi glede neizpolnjevanja pogodb od strani raznih podjetij. Tudi te stvari je mogoče urediti, posebno še, ker ima z njimi podjetje pogodbe. Odbor je bil soglasno mnenja, da gre tukaj res zgoraj za malomarnost vodstva tovarne aluminija v Kidričevem, ki je čakalo, kakor da se bodo stvari uredile same po sebi, malomarnost, ki bi dejansko lahko zavlekla začetek obratovanja tega za naše gospodarstvo tako pomembnega podjetja. A. J.

nazadujejo, je vzrok v tem, da jim komunisti niso znali dati prave vsebine. Organizacije Socialistične zveze morajo voditi določeno politiko do vseh pojavov, morajo biti motor napredka na vasi, v njih mora biti najprej življenje, in to postaja važen faktor v razvijanju socialističnih družbenih odnosov v mestu in na vasi. Ocenjujoč delo ljudskih odborov je ugotovil, da postajajo važen faktor v razvijanju socialističnih družbenih odnosov. Komunisti kot občinski ljudski odborniki so vnašali v ljudske odbore novo vsebino dela, ki je približala ljudske odbore volivcem. Tudi sveti so v okrajnih odborih dosegli znatne uspehe pri reševanju problemov, ki so v njihovi pristojnosti. Manj uspehov so imeli tisti, ki so dopuščali, da so stvari iz njihove pristojnosti reševali uslužbenci oddelkov, pri čemer je prišlo do samovolje in birokratskega gledanja na ljudi. Za preprečevanje samovolje je vselje pokazala najbolj učinkovita družbena kontrola — ocenjevanje dela ljudskih odborov na sestankih Socialistične zveze in na zbornih volivcev.

Govorec o samoupravljanju v socialnem zavarovanju je tovariš Zorko dejal, da Zavod za socialno zavarovanje ne najde vselej dovolj pomoči pri delovnih kolektivih, v političnih organizacijah, predvsem pa pri občinskih ljudskih odborih. Pomanjkljiva je pomoč zlasti pri odkrivanju zlorabljanja socialnega zavarovanja. To je stalo družbo lani 28 milijonov dinarjev. So tudi ustanove, kjer skušajo na račun socialnega zavarovanja iskati koristi. Tako je mariborska bolnišnica hotela dvigniti ceno za oskrbni dan, čemur se je socialno zavarovanje uprlo. Odnos posameznih delovnih kolektivov do socialnega zavarovanja se odraža tudi v visokem povprečju bolnih in v velikem številu zavarovancev, ki so neupravičeno prejemali otroške dodatke. Zato je potrebno, da se komunisti in politične organizacije bolj zanimajo za delo zavoda.

Poseben problem, ki je pereč v vseh družbenih organih, predvsem v okrajnih in občinskih ljudskih odborih, je maloštevilno zastopstvo žena in mladine. Zbor proizvajalcev za Maribor-okolico nima niti ene žene, medtem ko je v mestnem zboru odstotek žensk odobornic narasel od 8,4 na 20 odstotkov. Vprašanje vključevanja žena v javno življenje bo treba resno obravnavati zlasti v organizacijah Socialistične zveze. Tudi socialni sestav ljudskih odborov ni zadovoljiv. V Mariboru-okolici je bilo leta 1952 v zboru proizvajalcev 62 odstotkov delavcev iz proizvodnje, v sedanjem pa jih je le 43 odstotkov. Nič boljše ni v mestnem zboru, kjer je padlo število delavcev od 74 na 55 odstotkov.

Govorec o delavskem samoupravljanju je tov. Zorko opozoril na pojav, da se upravni odbori ločijo od delavskih svetov in kolektivov in pozabljajo, da so samo izvršni organi. V takih primerih pride večkrat do samovoljne odločitve, ki je v škodo celotnega delovnega kolektiva, kot na primer v Rušah, kjer je upravni odbor na intervencijo nekaterih komunistov določil večmilijonsko vsoto za gradnjo kegljišča, ne da bi vprašal o tem delovni kolektiv.

Nato je tov. Zorko govoril o delu organizacije ZK — je med drugim dejal, da je v mariborski okolici 17 občinskih komitejev, ki postajajo resnični politični voditelji svojega področja. Osnovne organe

Družbeni problemi Maribora in okolice

O delu ZK in ljudskih odborov — Zlorabljanje socialnega zavarovanja — Žena ni v odborih — Škodljivost samovoljnega odločanja upravnih odborov v tovarnah — Več kmetov in delavcev v ZK!

Maribor, 20. marca. Dopoldne se je začela v Mariboru skupna letna okrajna konferenca Zveze komunistov, na kateri se je zbralo 345 delegatov iz osnovnih organizacij mesta in okolice. Sekretar okrajnega komiteja tov. Vladko Majhen je ob začetku pozdravil delegate in goste, med drugim članice izvršnega komiteja ZKS tov. Vido Tomšičev, člana CK Toma Brejca, zastopnika JLA generala Vojadina Popoviča, zastopnike Okrajnih komitejev in stare komuniste in borce, ki so se odzvali povabilu na konferenco.

Na konferenci je član okrajnega komiteja Edo Zorko-Mihec v glavnih obrisih orisal delo organizacij Zveze komunistov za območje mesta Maribor in okolice po VI. kongresu ZKJ, predvsem njihovo vlogo pri poglabljanju socialističnih družbenih odnosov v mestu in na vasi. Ocenjujoč delo ljudskih odborov je ugotovil, da postajajo važen faktor v razvijanju socialističnih družbenih odnosov. Komunisti kot občinski ljudski odborniki so vnašali v ljudske odbore novo vsebino dela, ki je približala ljudske odbore volivcem. Tudi sveti so v okrajnih odborih dosegli znatne uspehe pri reševanju problemov, ki so v njihovi pristojnosti. Manj uspehov so imeli tisti, ki so dopuščali, da so stvari iz njihove pristojnosti reševali uslužbenci oddelkov, pri čemer je prišlo do samovolje in birokratskega gledanja na ljudi. Za preprečevanje samovolje je vselje pokazala najbolj učinkovita družbena kontrola — ocenjevanje dela ljudskih odborov na sestankih Socialistične zveze in na zbornih volivcev.

Govorec o delavskem samoupravljanju je tov. Zorko opozoril na pojav, da se upravni odbori ločijo od delavskih svetov in kolektivov in pozabljajo, da so samo izvršni organi. V takih primerih pride večkrat do samovoljne odločitve, ki je v škodo celotnega delovnega kolektiva, kot na primer v Rušah, kjer je upravni odbor na intervencijo nekaterih komunistov določil večmilijonsko vsoto za gradnjo kegljišča, ne da bi vprašal o tem delovni kolektiv.

Nato je tov. Zorko govoril o delu organizacije ZK — je med drugim dejal, da je v mariborski okolici 17 občinskih komitejev, ki postajajo resnični politični voditelji svojega področja. Osnovne organe

ganizacije v kmečkih krajih pa bodo morale posvetiti mnogo več pozornosti vključevanju kmetov v ZK, saj je v vsem okraju od 1263 članov le 69 kmetov. V mestu Maribor pa je od 3886 članov 1316 delavcev. V obeh okrajih je bilo lani izključenih 343 članov, med temi največ s stazem po letu 1949, kar kaže na kampanjsko sprejemanje v članstvo v letih 1949 in 1950.

Zelo težke in odgovorne naloge so stale pred vaškimi organizacijami Zveze komunistov v zvezi z izvajanjem zakona v zemljiškem skladu. Pri tem svojem delu so se komunisti naslanjali predvsem na malega kmeta in viničarje, ki so jih v tej borbi podprli. Po zakonu o zemljiškem skladu in zakonu o viničarskih odnosih je bilo na področju obeh okrajev skupljeno 3173 ha zemlje, iz katere je bilo na novo organiziranih 18 kmetijskih socialističnih ali združenih obratov. Treba bo posvetiti vso skrb delovnim kolektivom, ki so se osnovali iz vrst viničarjev in nimajo dovolj izkušenj za delo na večjih kmetijskih obratih ter radi podlegajo vplivu sovražne propagande.

Govorec o vlogi organizacije Zveze komunistov pri vzgoji mladine, je tov. Zorko ugotovil, da zaradi raznih pomanjkljivosti ni bilo doseženih vidnejših uspehov. V okraju mesto je 1100 mladih komunistov starih do 25 let, medtem ko jih aktivno delo v organizacijah ljudske mladine je okoli 350. Osnovni problem, katerega bomo morali vsi posvečati še prav posebno skrb, je razširitev mladinske organizacije. V celotnem okraju je trenutno okrog 30 tisoč mladine, medtem ko je organiziranih v ljudsko mladino le 9100 mladincev. Komunisti se bodo morali prav resno vprašati, kaj je za njihovo mladino in kdo jih vzgaja. Prav tako je pereče vprašanje političnega dela med ženami.

Po referatu Ede Zorka se je razvila živahna razprava o delavskem samoupravljanju, obrtništvu in socialnem zavarovanju o vzgoji strokovnih kadrov, delu občinskih ljudskih odborov, o vprašanju še vedno izkoriščenih viničarjev in drugih problemih, katerim bodo morale organizacije ZK tudi v bodoče posvečati vso pozornost.

Na vse probleme moramo gledati s stališča skupnosti

Nova Gorica, 20. marca: Danes je bila v Novi Gorici 6. redna konferenca Zveze komunistov goriškega okraja, ki so se je udeležili v osnovnih organizacijah izvoljeni delegati. Kot gostje so se je udeležili član izvršnega komiteja CK ZKS, tovariš Boris Kraigher, sekretar okrajnega komiteja ZKS Ljubljana okolica, tovariš Stane Bobnar, predstavniki JLA in drugi.

Konferenco je začel sekretar okrajnega komiteja Martin Greif, ki je imel poročilo o delu komunistov tega okraja v zadnjem razdobju. Potem, ko je govoril o splošnem notranje-političnem položaju, je nadel vprašanje politične aktivnosti komunistov goriškega okraja. Tu je predvsem govoril o delu komunistov v SZ, kjer ni bilo opaziti, da bi se komunisti zavedali svoje osnovne naloge. V občini Zali hrib, Col in še ponekod drugje na primer še danes nimajo odborov SZ. Komunisti zato niso čutili nobene odgovornosti, pač pa so se po drugi strani ponekod preveč bavili z osebnimi zadevami. Take razprave niso dvigale avtoritete komunistov na vasi. Komunisti tudi redkokdaj vabijo na svoje sestanke nečlane in so še vedno vse preveč v praksi zaprti članski sestanki, čestokrat zaradi bojazni, da ljudje ne bi zvedeli za razne osebne spore.

Zelo kritično je v goriškem okraju tudi versko vprašanje, ki pa so ga v zadnjem času zaostriili do najvišje mere. Zlasti lani je bilo mnogo izključenih komunistov zaradi nerazčiščenih odnosov do religije. Vzrok teh odnosov so večinoma materialna vprašanja, zlasti dediščine, stanovanje pri starih in podobno. V takih primerih so komunisti največkrat odpravili in s tem dokazali, da zanje ni mesta v Zvezi komunistov.

Djilasov primer v goriškem okraju ni imel resnejših zagovornikov, razen menda v redkih malomeščanskih intelektualcih. V kolikor pa Djilasov pojmi ni bil tako razčiščen, je treba iskati vzroke v prešibki marksistični izobrazbi članov Zveze komunistov.

Napačna pojmovanja o delavskem samoupravljanju

Poročilo je najobširneje zajemalo delo ZK v gospodarstvu. V delavskem samoupravljanju so se pojavila nekatera nepravilna pojmovanja. Tako se ponekod smatrali, da je podjetje postalo last delovnega kolektiva in da se ne sme v poslovanje podjetja nihče vmešavati. To je bilo zlasti očitno v usnjamih v Mirnu, kjer so zaradi takega napačnega pojmovanja vioge delavskega upravljanja zašli v velike težave. Na dan so prišle razne tatvine, kakovost izdelkov je padla itd. Komunisti pa so na vse to mirno gledali, dokler ni posegel vmes okrajni komitej. Podoben primer je bil v tovarni likerjev v Ajdovščini, zlasti pa v tovarni cementsa in Anhovem. O tem pa je tisk že poročal. Pri vsem tem moramo poudariti, da tu ne gre samo za krivdo osnovnih organizacij ZK, temveč tudi za krivdo okrajnega komiteja, ki je posvečal delovnim kolektivom premalo skrbi.

Problemov je mnogo, a ne vedo o čem razpravljati

V delu organizacije Zveze komunistov na vasi prihaja v zadnjem času vedno bolj do izraza, da se nekateri komunisti ne morejo uživeti v današnji položaj, namreč da so minili časi administrativnega komandiranja. Nujna posledica tega je pasivnost v nekaterih organizacijah. Člani zveze komunistov si niso na jasnem, kaj naj delajo, čeprav je ravno na vasi mnogo problemov, o katerih je vredno razpravljati, tako vprašanje združništva, kulturno-prosvetne, gospodarske in komunale dejavnosti ter podobno. Osnovna naloga komunistov na vasi je njegovo izobraževanje. Tako se komunisti ponekod, kakor v Podragi, niso sedem mesecev sestali, njihov izgovor pa je bil, da niso imeli kaj razpravljati. V okraju je tudi v veliki meri pereče vprašanje, ki bi jih komunisti lahko pravčasno rešili.

Združništvo

Poročilo je najobširneje zajemalo delo ZK v gospodarstvu. V delavskem samoupravljanju so se pojavila nekatera nepravilna pojmovanja. Tako se ponekod smatrali, da je podjetje postalo last delovnega kolektiva in da se ne sme v poslovanje podjetja nihče vmešavati. To je bilo zlasti očitno v usnjamih v Mirnu, kjer so zaradi takega napačnega pojmovanja vioge delavskega upravljanja zašli v velike težave. Na dan so prišle razne tatvine, kakovost izdelkov je padla itd. Komunisti pa so na vse to mirno gledali, dokler ni posegel vmes okrajni komitej. Podoben primer je bil v tovarni likerjev v Ajdovščini, zlasti pa v tovarni cementsa in Anhovem. O tem pa je tisk že poročal. Pri vsem tem moramo poudariti, da tu ne gre samo za krivdo osnovnih organizacij ZK, temveč tudi za krivdo okrajnega komiteja, ki je posvečal delovnim kolektivom premalo skrbi.

Manj neresnosti in več političnega dela

Ob volitvah novih delavskih svetov v kranjskih podjetjih

Kranj, 20. marca. Prve dni prihodnjega tedna bodo v kranjskih podjetjih zaključene volitve novih organov delavskega upravljanja. V industriji bomo izvolili 24-članske delavske svete. Kandidatov je bilo 32, med njimi 15 žena, izvoljenih pa je bilo le 9. Člani Zveze komunistov so med temi kandidati dobili najmanj glasov in so v novem delavskem svetu le štiri, medtem ko so ljudje, ki so bili predlagani za kandidate v šali, dobili največ glasov. Nekaj članov starega delavskega sveta je kandidiralo tudi letos, vendar tisti, ki so lani odločno nastopili proti delitvi dobička, niso bili izvoljeni.

Približno tako so potekale volitve v »Standardu«. V novem 17 članskem delavskem svetu je sicer 15 delavcev in le 2 nameštence, vendar ni v njem nobene žene in tudi dva člana Zveze komunistov, ki sta kandidirala, nista bila izvoljena. Tudi tu so člani Zveze komunistov dobili najmanj glasov. V Pletenici so kandidirali liste sestavili in — izvolili. Najpreprosteje, a vzgojno in politično manj priporočljivo: Izvolili so 21 članski delavski svet.

Ostale večje tovarne bodo volile svoje upravne organe prihodnji teden. V Tiskovnici je kandidirala lista že sestavljena. Na njej je 81 kandidatov, med njimi približno polovica žena. V sredo 24. marca bodo 63 kandidatov izvolili v novi delavski svet. V tovarni je zaposlenih 60 odstotkov žena in je torej kandidatna lista pravilno sestavljena. Treba bo le, da delavci žene upoštevajo in jih tudi volijo. V »Iskrici« bodo številno članov delavskega sveta zmanjšali za 30, ker je bil laniški 111 članski delavski svet prevelik. Izvolili bodo 81 članov, imajo pa 91 kandidatov, med njimi 29 žena. Med temi kandidati je 65 odstotkov članov Zveze komunistov.

V »Inteksu« bodo volili novi delavski svet v četrtek 23. t. m. Na kandidatih listi imajo 79 kandidatov, izvolili pa jih bodo 51. Med kandidati je 39 žena. Pri postavljanju kandidatne liste se je pokazalo, da celo člani ZK niso imeli pravilnega odnosa do sodelovanja žena v delavskih svetih. Prav tako so se nekateri člani starega delavskega sveta upirali zapustiti svoj položaj in smatrali, da imajo na ta organ nekakšno monopolno pravico. Prevladovalo je tudi mnenje, da morajo biti v delavskem svetu predvsem moški.

Kandidatno listo imajo sestavljeno tudi v »Savi«, kjer bodo volitve 24. t. m., in v »Planici«, kjer bodo volili novi delavski svet v ponedeljek 22. t. m. Ne gre seveda za to, da se mora izvoliti v delavski svet določen odstotek članov Zveze komunistov in da se šele v primeru, ko se ta odstotek doseže, lahko reče, da so volitve uspele. Organizacije Zveze komunistov pa se bodo morale kljub temu zamisliti med dejstvom, da je članice Zveze komunistov veliko najmanj delavcev. Gre predvsem za to, da se resno pretrese, kdo ima moralne, politične in strokovne kvalifikacije, da zastopa kolektiv v upravnem organu. V podjetju, kjer bodo te dni volitve, naj delavci o tem razmislijo, organizacije Zveze komunistov in sindikalne organizacije pa naj še enkrat pogledajo, če so v pripravi na volitve storile vse, kar je bilo potrebno.

O predlogu družbenega plana LRS za leto 1954
(Nadaljevanje s 1. stran)
bami gospodarskega odbora zbora proizvajalcev in da končno poročilo na seji, ki bo v torek, dne 23. t. m. ob 16. uri popoldne.

IZ RAZPRAVE V GOSPODARSKEM ODBORU ZBORA PROIZVAJALCEV
Na današnjem zasedanju je odbor obravnaval tretji del družbenega plana, ki govori o ekonomskih ukrepih za izvršitev plana Ljudske republike Slovenije za leto 1954, in o četrtem delu, ki govori o denarnih sredstvih naše republike ter njihovi razdelitvi. Ko so govorili o kritični potrebi Ljudske republike Slovenije, so se med drugim zadržali na prispevku Ljubljane v ta namen, ki znaša 35 odstotkov dohodkov na enega prebivalca. Ta prispevek je v primeri z drugimi okraji in mesti razmeroma majhen, toda vedeti je treba, da so v Ljubljani razne institucije, ki komisijo celotni republiki. Ljubljani ostane po kritju proračunskih izdatkov le 200 milijonov dinarjev presečka, medtem ko ostane Mariboru 224, okraju Celje okolica 340, Kranju 144, okraju Ljubljana okolica 320 in tako dalje.

Ko so govorili o proračunskih dotacijah pasivnim okrajem, je bilo poudarjeno, da je bilo okraje, ki sami nimajo dovolj proračunskih sredstev, treba vsaj približati aktivnim, čeprav bi bilo napačno, da bi jih povsem izenačili. Vedeti je namreč treba, da je aktivnim okrajem treba pustiti določeno stimulacijo, da se bore za večje dohodke s tem, da se jim puste določena sredstva. Prav tako pa so morajo za večje dohodke boriti tudi pasivni okraji.

Odbor je podrobneje govoril o zahtevah okrajev Ljutomer in

mije zasebnikov, temveč iz zemlje razlaščenih grofov in bank, člani pa so v glavnem po sprejetju zakona o odpravi viničarskih in kolonjskih odnosov se je pokazalo, da bo treba tudi to zadružno reorganizirati. Koloni-zadružniki pa so začeli postavljati zahteve po zemlji. Vsekakor je zdaj to v okraju pereč problem, ki ga bo treba čimprej rešiti.

Ko je govoril o delu množičnih organizacij in udeležbi komunistov v le-teh, je poudaril, da je problem mladine v okraju najtežji. Mladini so posvečali komunisti najmanj skrbi, zato ni čudno, da jim danes drsi iz rok in zapada raznim kvarnim vplivom.

V okraju je danes 2937 članov ZK, število pa se je prav v zadnjem letu nekoliko zmanjšalo zaradi nekaterih izključenosti iz članstva, kar pa je organizaciji samo koristilo. V okraju je 19 občinskih komitejev, ki sicer dosegajo viden napredek v delu, niso pa se organizacije dovolj utrjele. Nov okrajni komitej jim bo zato moral dati vsaj pomoč, da bodo lahko kos svojim nalogam.

Po sekretarjevem poročilu se je razvila dolga in izčrpana razprava. Razkrila se je še vrsta perečih vprašanj, ki jih je poročilo premalo osvetlilo. Tako je bilo mnogo govora o obnovi, ki menda v okraju še vedno ni povsem zaključena, o vlogi Zveze borcev, o vprašanju šolstva, ki je še posebno kritično, o vprašanju žena in njihove prevzgoje in podobno. Nekateri delegati so omenili tudi gledališče za Slovensko Primorje, ki bi nujno potrebovalo gmotno pomoč in so s tem v zvezi naglasili, da je po njihovem mnenju ljubljansko Slovensko narodno gledališče dobilo v proračunu nesoznamerno visoko postavko.

O vsem tem je ob koncu spregovoril še predsednik izvršnega sveta Slovenije Boris Kraigher. V svojem govoru je predvsem poudaril, da moramo na vse te probleme gledati s stališča skupnosti, s stališča naše države kot celote, ne pa z nekega ozkega lokalnega vidika, kakor je to v več primerih pokazala prav današnja razprava. Prav tako je delegat jasno in podrobno obrazložil vse zameglene pojme iz naše družbene politične dejavnosti, zlasti pa še potrebe, ki so jih narekovali posamezni gospodarski ukrepi. Ob koncu so delegati izvolili nov okrajni komitej, revizijsko komisijo in delegate za kongres Zveze komunistov Slovenije.

V. G. J

OB ROBU DOGODKOV

Koga branijo in hvalijo koroški šovinisti

Irak in Pakistan

Obisku iraškega kralja Fejsala v Pakistanu posvečajo v Londonu veliko pozornost. O zunanji politiki Iraka in Pakistana je »Times« žepomovno pisal ter naglašal, da imata obe državi zelo podobno stališče ter mnogo skupnih interesov. Ze zaradi tega je obisk iraškega kralja, ki ga spremlja tudi zunanji minister Abdulah Bakr, velikega pomena.

V Londonu naglašajo, da sta obe državi v zadnjem času spremenili svojo zunanjo politiko. Irak se je odmaknil od Arabske lige, Pakistan pa je sprejel ameriško pomoč ter tako opustil svojo popolno nevtralnost.

Taki poudarki britanskih politikov se popolnoma strinjajo s tem, kar so že lani nekateri britanski listi pisali o Arabski ligi trdeč, da je ta liga o enotna samo pri raznih manifestacijah, medtem ko vse v ligi včlanjene države nočejo, da bi imel Egipt v Arabski ligi glavno besedo. Po mnenju britanskih političnih opazovalcev se je Irak odmaknil od Arabske lige predvsem zaradi premočnega vpliva Egipta, Pakistan pa je sprejel ameriško pomoč v preprčanju, da so za obrambo Srednjega vzhoda potrebni dobri odnosi z zahodnimi silami. Zanimiv je poudarek članka v »Timesu«, da je le malo muslimanskih državnikov, ki bi se tako dobro razumeli, kot se razumeva iraški senator Nuri es Sa'id in pakistanski zunanji minister Zafurullah Khan, ki sta imela v Karadžiju posebno posvetovanje. Iraški senator Nuri es Sa'id namerava potovati tudi v New Delhi, kjer bo skušal predsednika indijske vlade Nehruja prepričati, da je nova politika Pakistana upravičena in potrebna zaradi varnosti Srednjega vzhoda. Pozneje bo obiskal prestolnico Srednjega vzhoda: Ankaro, Teheran, Bejrut in Kairo, kjer bo tudi pojasnil vzroke spremembe zunanje politične smeri Iraka in Pakistana.

Poraz vladne stranke v Pakistanu

Menijo, da bo vlada dobila na vzhodu le 20 mest, ostale pa združena fronta — Tudi Mohamed Ali ni bil izvoljen

New Delhi, 20. marca (Tanjug). Politični opazovalci v Kasmiru napovedujejo spremembe v pakistanski vladi, ker je bila poražena »vodilna muslimanska liga na volitvah v vzhodnem Pakistanu. V 171 volilnih okrožjih, iz katerih so prispela poročila, je muslimanska liga dobila samo 4 zmage,

Eksplozije v Egiptu

Kairo, 20. marca (AFP). V zadnjih 12 urah so bile v Kajru 3 eksplozije. Davi je eksplozivni pekleni stroj v poslopiju kairske univerze, drugi pa na železniki postaji. Tretji pekleni stroj je eksplodiral sinoči pred klubom »Mohamed Ali«. V vseh treh primerih ni bilo žrtev, gmotna škoda pa je precej velika.

Davi so bile v egiptovski prestolnici študentske demonstracije. Študenti so zahtevali uvedbo ustavnega režima. Danes dopoldne se je nujno zbral revolucionarni svet, da bi proučil položaj.

Danes je prispel z letalom na uradni obisk kralj Saudske Arabije Saud Ibn Abdel Aziz. Na letališču so ga sprejeli predsednik republike general Nagib in vsi člani revolucionarnega sveta.

DVA ZELO MOTNA VIRA

(Nadaljevanje in konec)

Italijanska ambasada v Londonu je določena in odgovorna diplomatska ustanova in zato ne more kot »International Political Editions« uporabljati v svoji brošuri statističnih podatkov iz ponarejenih in števne kampanje leta 1921. V svojem odgovoru citira londonska brošura samo števje iz leta 1910, ki se pa glede Trsta približuje objektivnosti, ne pa glede krajev v coni B, kjer so italijanski občinski števni komisariji kar po svoje odredjali običajni jezik prebivalstva. Saj so n. pr. za znani hrvatski center v Bujšćini, za Materado, našli samo 49 Hrvatov, medtem ko je bilo samo v osnovni, zasebni hrvatski šoli nad 100 hrvatskih otrok. Seveda so tudi na italijanski ambasadi kar po svoje prikazovali število Italijanov naštetih leta 1910 na ozemlju cone A in navedli namesto 119.000 kar 157.457 Italijanov, ker so stalno naseljenim domaćim Italijanom pristieli še nad 30.000 italijanskih delav-

opozicijska združena fronta pa je dobila 147 mandatov. V luči teh volilnih izidov tudi najvišji zastopniki muslimanske lige priznavajo, da bi bila preosnova osrednje vlade zaželena. Razen enega člana osrednje ustanovne skupščine so bili poraženi vsi, celo predsednik Mohamed Ali je izgubil poslanski mandat v skupščini vzhodnega Pakistana.

New Delhi, 20. marca. Indijska časopisna agencija je objavila članek uglednega časopisa »Times of India« o volitvah v vzhodnem Pakistanu, v katerem pravi, da so te volitve poraz vladajoče stranke, ki mu ni para v zgodovini. Casopis meni, da bo dobila muslimanska liga največ 20 mest v pokrajinski skupščini. Med vzroki, ki so krivi poraza vladajoče muslimanske lige, navaja časopis poslabšanje gospodarskega položaja v državi, neenake pravice za posamezne državljanke in dejstvo, da bengalski jezik ni priznan za uradni jezik. »Times of India« sodi, da je k zmagi združene fronte zlasti prispevala mladina, ki ima v političnem življenju čedalje vidnejšo vlogo in je ne le sodelovala pri ustanovitvi fronte, pač pa tudi preprečila svoječasi razcep v njenih vrstah.

ce — regnicolov, ki so prihajali iz Italije na delo v Trst. Kaj je na etnografski karti Pri takšnem obracanju dejstev je previdnost na mestu, in moramo zato pogledati v knjigo »Oko Trsta«, ki je izšla leta 1945 v Beogradu, čer prikazuje knjigi priložena narodnostna karta zahodno istrsko obalo vso zasedeno in obdelovano po Italijanih, kot prinaša italijanska brošura to kot protidokaz proti trditvi tov. Kardelja o italijanskih narodnostnih otokih obdanih od vseh strani od Hrvatov in Slovencev. Če bi anglosaksonski novinarški bralci ambasade dneva polemičnega odgovora vzeli v roko karto, in jo razgnili, bi videli, da prav lepo prikazuje tudi karta slovensko zahodno obalo Istre, po kateri plavajo tu pa tam italijanski otoki sredi morja hrvatskega in slovenskega prebivalstva. Kje pa naj dobijo ti uredniki angleških listov knjigo »Oko Trsta«? Kako bi mogli dvoimni v lojalnost nekega pa četudi tujega diplomatskega za-

Beograd, 20. marca (Tanjug). Na današnji tiskovni konferenci je zastopnik državnega sekretariata za zunanje zadeve omenil tudi primer Alojza Perne, ki so ga jugoslovanski obmejni organi pridržali v Jugoslaviji, ko je v skupini avstrijskih turistov po toval na smučarske tekme v Plancl. Predstavnik državnega sekretariata je izjavil, da je Alojz Perne jugoslovanski državljan in da je bil med nacistično okupacijo visok in odgovorni funkcionar okupatorskega režima.

Izjava predstavnika državnega sekretariata za zunanje zadeve sama po sebi dovolj pojasnjuje in bi morala ob normalnih okoliščinah povsem zadostovati. Vendar, spričo tendencioznih in lažnih poročil ob katerih koroški desničarski in reakcionarni tisk izkorišča omenjeni primer za razvijanje protijugoslovanske govne in njeno preraščanje v neverjetno vulgarnost in odurnost, ne more biti govora o normalnih okoliščinah, zaradi česar smo se tu di za primer A. Perne ta še podrobneje zanimali. In to iz dveh razlogov: da bi osvetlili omenjeni primer in postavili stvari na svoje mesto, pa tudi, da bi ugotovili kakšne občečloveške in moralno-politične kvalifikacije mora imeti neka oseba, da bi bila deležna tolikšne naklonjenosti in nedeljene podpore »resnicoljubnega« katoliškega in desničarskega tiska.

Seja propagandnega odseka gosposkega donobranstva, kamor ga je postavil gestapo, katerega stalni obveščevalci je tudi bil, Alojza Perne, so naši obmejni organi aretirali (koroška »Volks-

Adenauer pojde tudi v Rim

Bonn, 20. marca (Tanjug). Danes so uradno potrdili, da se bo zahodnonemški kancler dr. Adenauer na poti iz Ankare v Bonn v Rimu sešel s predsednikom italijanske vlade Scelbo. Iz poluradnih virov se je zvedelo, da bosta govorila predvsem o ratifikaciji pogodbe o evropski obrambni skupnosti. Kancler Adenauer bo verjetno skušal zvedeti za razpoloženje italijanske vlade do obožojitve Zahodne Nemčije, če bi propadla zamisel o evropski obrambni skupnosti, in za njeno stališče do pristopa Zahodne Nemčije v Atlantski pakt.

Francoske oblasti so izgon naknadno preklicale

Pariz, 20. marca (Reuter). — Francoska policija je izgnala iz Francije vodjo italijanske komunistične stranke Pierra Nennija. Sporočili so, da je Nenni večeraj prispel v Pariz, da bi se udeležil posvetovanja, ki so ga sklicali za danes francoski poslanci, ki nasprotujejo ustanovitvi evropske vojske, med njimi tudi veteran radikalov Herriot in bivši predsednik vlade Daladier. Nenni je prišel

v spremstvu tajnika italijanske socialistične stranke Ricarda Lombardija. Kakor so izjavili na policiji, Lombardi ni bil izgnan. Francosko ministstvo za notranje zadeve je sporočilo s tem v zvezi, da gre za dolooče uredb iz leta 1951.

Pariz, 20. marca. (AFP) Francoske oblasti so danes popoldne sporočile, da je preklican ukaz, da mora Nenni zapustiti Francijo. Nenniju bodo sporočili to spremembo, ko bo prispel vlak do meje, da se bo lahko vrnil v Pariz, če bo hotel.

Fašistične demonstracije v Rimu

Rim, 20. marca (Reuter). Danes se je zbralo pred poslopjem italijanskega parlamenta kakih 200 italijanskih neofašističnih mladincev, ki so vzklikali gesla o italijanskem Trstu. S temi demonstracijami so hoteli italijanski fašisti proslaviti šesto obletnico trojne deklaracije, ki priporoča izročje ozemlja STO Italiji. Ob prepevanju fašističnih pesmi so demonstranti nosili na rokavh bivše pripadnike italijanskih enot, ki so sodelovale na vzhodnem bojišču v drugi svetovni vojni. Istočasno je okrog 50.000 bivših pripadnikov alpinskih enot, ki so se zbrali v Rimu na letno skupščino, stopalo v mimohodu pred sedežem predsednika republike.

Pariz, 20. marca. (Reuter) Francoska narodna skupščina je odobrila proračun ministstva za obrambo za letošnje leto, ki dolega vsakega izdatke v višini 1.110 milijard frankov. Lanski vojaški proračun je znašal 1.233 milijard. Za vladni predlog proračuna je glasovalo 463, proti pa 203 poslancev. Razen poslancev KP so proti proračunu glasovali tudi socialisti, ki sodijo, da vlada ni storila vsega, kar bi bilo lahko za mir v Indokini.

Francija: — Pravzaprav »zakaj sem pa jaz tu zraven...?« (Karikatura: Bregar M.)

tudi Perne Alojz, ki je zahteval, naj Langina ustrelje, kar se je pozneje tudi zgodilo. Ob tej priliki je smel daljši propagandni govor, v katerem je poudarjal, da bo vsakega ujetnika doletela ista usoda. Dodati je treba, da je imenovani delavci vse navedeno kot prostovoljec, ker njegova propagandna dolžnost ni vključevala nošnje orožja in sodelovanja v oboroženih spopadih.

Ugotovljeno je, da je Perne Alojz z domobrancem Aman Milanov zasliševal in mečevsko mučil ujele partizane ter aktiviste Osvobodilne fronte. (Za ta grozodejstva je možno še danes dobiti dovolj dokazov od še živih ljudi, ki so prestali to mučenje). Ko so po osvoboditvi pregledali barake, kjer so bila zasliševanja in mučenja, so našli pod podom nekaj okostij in razpadajočih trupel, ki Perne-Amanovih mučenj niso prenesla; zločinca sta jih enostavno pokopala pod podom barake.

Ugotovljenih je še pet njegovih žrtev: trije organi VOS, ubiti pred Permetovo hišo ter partizana Spanov Jaka in Križaj, ki so jih umorili deset — do dvajset dni po njegovi dezertaciji iz NOV. Očividni govore, da je bil vodja Perne Alojz. Razen tega pa so neraziskani primeri še nad 50 žrtev, o katerih bi Perne mogel dati pojasnila. Vse žrtve so bile na terenu takratnega kranjskega okraja, (sektor II.) na levi strani Save.

To so »suhi« podatki. Toda »suhi« le za tiste, ki vztrajno zapirajo oči in za nobeno ceno nečje videti trpljenja, krivi in smrti nešteti, ki so imeli opraviti s Permetom in ljudmi njegove vrste. Suhi, nezanimivi, pa tudi nezaželeni koroškemu desničarskemu tisku.

Ce celovška »Volkszeitung« in njeno sorodstvo iščejo v obrambi vojnega zločinca utehe nad rezultati nedeljskih volitev in novih tal za stopnjevanje žalostne in nekulturne šovinistične gonje proti Jugoslaviji, potem je to toliko slabše sprečevalo za njihovo verodostojnost, privržencem demokratičji in naklonjenosti stvari pravice. Toda resnice, tudi tokrat trdoglave, to niti najmanj ne bo moglo spremeniti.

Nenni izgnan iz Francije

Francoske oblasti so izgon naknadno preklicale

Pariz, 20. marca (Reuter). — Francoska policija je izgnala iz Francije vodjo italijanske komunistične stranke Pierra Nennija. Sporočili so, da je Nenni večeraj prispel v Pariz, da bi se udeležil posvetovanja, ki so ga sklicali za danes francoski poslanci, ki nasprotujejo ustanovitvi evropske vojske, med njimi tudi veteran radikalov Herriot in bivši predsednik vlade Daladier. Nenni je prišel v spremstvu tajnika italijanske socialistične stranke Ricarda Lombardija. Kakor so izjavili na policiji, Lombardi ni bil izgnan. Francosko ministstvo za notranje zadeve je sporočilo s tem v zvezi, da gre za dolooče uredb iz leta 1951.

Pariz, 20. marca. (AFP) Francoske oblasti so danes popoldne sporočile, da je preklican ukaz, da mora Nenni zapustiti Francijo. Nenniju bodo sporočili to spremembo, ko bo prispel vlak do meje, da se bo lahko vrnil v Pariz, če bo hotel.

Fašistične demonstracije v Rimu

Rim, 20. marca (Reuter). Danes se je zbralo pred poslopjem italijanskega parlamenta kakih 200 italijanskih neofašističnih mladincev, ki so vzklikali gesla o italijanskem Trstu. S temi demonstracijami so hoteli italijanski fašisti proslaviti šesto obletnico trojne deklaracije, ki priporoča izročje ozemlja STO Italiji. Ob prepevanju fašističnih pesmi so demonstranti nosili na rokavh bivše pripadnike italijanskih enot, ki so sodelovale na vzhodnem bojišču v drugi svetovni vojni. Istočasno je okrog 50.000 bivših pripadnikov alpinskih enot, ki so se zbrali v Rimu na letno skupščino, stopalo v mimohodu pred sedežem predsednika republike.

Pariz, 20. marca. (Reuter) Francoska narodna skupščina je odobrila proračun ministstva za obrambo za letošnje leto, ki dolega vsakega izdatke v višini 1.110 milijard frankov. Lanski vojaški proračun je znašal 1.233 milijard. Za vladni predlog proračuna je glasovalo 463, proti pa 203 poslancev. Razen poslancev KP so proti proračunu glasovali tudi socialisti, ki sodijo, da vlada ni storila vsega, kar bi bilo lahko za mir v Indokini.

Slovencev pod Italijo. Nekje ti Slovenci morajo biti. Beneški Slovenci in Slovenci v Kanalski dolini se pač niso v zemljo vdrli in ni nam znano, da bi se dogodila taka strašna katastrofa, ki bi prizanesla samo 11.000 Slovencev na Goriškem. Od leta 1921 ital. država ne šteje več svojih državljanov po narodnosti. Ne fašistična in ne tista za njo, ki ne bi smela biti fašistična. Zategadelj, ker jih ne štejejo, Slovencev ni, in tov. Kardelj potemtakem nima prav.

Zaledje Trsta je pač kot zaledje pošiljali svoje blago v Trst in prek Trsta na svetovni trg po železnih. Točno je znan obseg tega prometa do poslednje tone v letu 1913, poslednjem letu z normalnim prometom pred prvo svetovno vojno. Krajska kronovina sama je izvažala v Trst 336.060 ton. Istra in Slovensko primorje z večino slovenskega in hrvatskega preb. 333.580, da leč slede druge krajinje. Na jugoslovanske dežele je od padlo leta 1912 1.016.772 ton ali 38,6% vsega železniškega prometa. Ponesrečeno šalo hoče zbijati valedostojna ambasada s številkami o prometu pod Avstrijo iz jugoslovanskih dežel za Trst, češ da prikazuje tov. Kardelj vse blago, ki je prihajalo prek jugoslovanskih dežel z železnicami za Trst kot jugoslovanski promet. Trst je bil zvezan z zaledjem samo preko železnice po jugoslovanskem ozemlju in ako bi se mi držali njihovih podatkov, potem bi bilo sploh 96,4% vsega prometa jugoslovanskega, ker je edino železnica iz Trsta preko Cervignana s svojimi beraškimi 3,6% vodila izven meja jugoslovanskega ozemlja.

Enostranski poznavalci Risorgimenta Vemo, da so v italijanski ambasadi v Londonu prav dobri poznavalci zgodovinskega materiala o italijanskem risorgimentu, ker to spada k dobri izobrazbi vsakega povprečnega Italijana. Prav do bro vedo za mesto v Mazzinijevi knjigi »Doveri dell'uomo«, ki govori o italijanski meji na ustju reke Soče. In ko že citirajo pismo iz leta 1869 največjega italijanskega državnika Camila Cavourja italijanskemu kraljevemu komisarju v Anconi Lorenzu Vale-

NOVICE V SLIKI

Po sedmih in pol dnevih gladovne stavke so Dorla Satfk in 7 članice organizacije »Berke Nila« sporočile, da bodo prekinile stavko. Dorla Satfk je to sklenila potem, ko je dobila osebno od predsednika republike Nagiba zagotovilo, da bodo eden rezerviral mesta v bodočih ustavodajni skupščini. Na sliki je Dorla Satfk tretja od zlem proti desni

OB ŠESTI OBLETNICI TROJNE DEKLARACIJE

Posledice čuti vsak tržaški delovni človek

Tržaški demokratični tisk obsoja politiko, ki jo vodijo v Trstu zahodne velesile

Trst, 20. marca (Tanjug). Ob Šesti obletnici trojne deklaracije s katero so zahodne sile obljubile Italiji vse Svobodno tržaško ozemlje, piše »Primorski dnevnik«, da se je od takrat v Trstu zgodilo marsikaj. Dvakrat so se desetisoči nepoklicanih volivcev po zaslugi angloameriške vojaške uprave pobirali, da je tržaška občinska uprava vseh šest let ostala v rokah irendentistov, in dvakrat so bili

Tržačani v teh letih presenečeni — ko je bil objavljen londonski sporazum, in lani, ko je bil objavljen diktat z dne 8. oktobra. Prvi je spravljal v angloameriško vojaško upravo dve tretjini rimskih uradnikov, drugi pa je povzročil doslej največje gospodarsko in socialno krizo, kar jih pomnijo Tržačani v zadnjem zgodovinskem obdobju. Kakor piše »Primorski dnevnik« navzočnost rimskih uradnikov pomeni pravzaprav delno izvedbo trojne deklaracije, posledice take politike pa čuti na svojih ramenih vsak tržaški Slovenec in vsak tržaški delovni človek.

Po mnenju časopisa je vse, kar se je v Trstu zgodilo, posledica devetletne aneksijske politike, ki jo izvaja angloameriška vojaška uprava. S tako politiko se je začelo 2. junija 1945, ko so po odhodu jugoslovanskih enot iz Trsta vzeli v roke oblast funkcijonarji angloameriške vojaške uprave. Sad take politike, ki se še vedno nadaljuje, je bila

McCarthy postaja živčen

Demokrate je obtožil 22 dejanj izdajstva, izzival pa je Eisenhowerja, vlado, vojsko in obe glavni stranki

New York, 20. marca (Tanjug). Senator McCarthy je danes obtožil demokratsko stranko 22 dejanj izdajstva. V obupnem prizadevanju, da bi odvrnil pozornost javnosti od urnaznosti v njegovem odboru za preiskovanje protiameriške delavnosti, ki so prišle v javnost, postaja Mc Carthy vedno bolj živčen. Javno je izrazil predsednika Eisenhowerja, vojsko, vlado in zastopnike tako demokratske kot republikanske stranke. V govorih, ki jih je imel zadnje dni, oznanja, da bo šlo na volitvah, ki bodo to jesen, za glavno vprašanje: Kdo je za Mc Carthyja in kdo je proti njemu? Zato je predsednik Eisenhower na tiskovni konferenci nastopil proti temu, da bi se senati preiskovalni odbor spremenil v monopol enega človeka.

Prilodni teden se bodo začela pred senatnim odborom za ugotavljanje protiameriške delavnosti zasliševanja o obtožbah da sta Mc Carthy in njegov glavni svetovalec Cohn izsiljevala vojsko in grozila, da jo bosta uničila, če ne bo priznala posebnih pravic rekrutu Schinw, bivšemu svetniku odbora in intencnemu prijatelju Cohna in Mc Carthyja. Odboru med temi zasliševanji ne bo predsedoval Mc Carthy. Armada je sporočila, da bo predložila nadaljnje listine, med drugimi tudi posnetke telefonskih razgovorov, v katerih je osebje Mc Carthyjevega odbora zahtevalo privilegije za Schine in grozilo z svačevanjem.

Novi predlogi o atomski energiji

London, 20. marca (Tanjug). Zastopnik britanskega ministva za zunanje zadeve je potrdil danes, da je bila britanska vlada vprašana za mnenje, preden je ameriško ministstvo za zunanje zadeve večeraj izročilo sovjetski vladi nove predloge o atomski energiji. Uradno so sporočili, da je britanska vlada v stalnih stikih z vlado ZDA glede sedanega posvetovanja med vladošna ZDA in ZSSR o tem vprašanju. Kakor izjavljajo v britanskih političnih krogih, poteka posvetovanje o ustanovitvi mednarodnega telesa za atomsko energijo po predlogu predsednika Eisenhowerja ugodno. Ni pa znano, kako dolgo bodo še trajala.

je res v pisnih svojemu komisarju Valeriju v Anconi pisal, da so prebivalci na vzhodni jadranski obali Slovani, katerim Italija ne sme zapreti izhoda na morje, in se z njimi spreji. Pisal je pa tudi, da je treba gledati Trsta sejati, ne da bi mislili zasedaj na aneksijsko, da bi mogli otroci kasneje žeti. Nista bila samo Mazzini in Cavour, ki sta dajala take nasprotujoče si izjave o vzhodni obali od ustja Soče pa do Kotorja. Po njihovih stopinjah so zašli tako Mancini kot Lamarmora ter celo mladi Sonnino. Predaleč bi zašli, če bi iz raznih Giollitijevih vlad citirali njegove minube izjav. Res pa je tudi, da sta Mazzini in Cavour dala tudi druge izjave o vzhodni Jadranski obali, in o jugoslovanskih zemljah, take ki bi zadovoljile najbolj razvneto srca italijanskih irendentistov: tako je Mazzini leta 1857 v svoji knjigi »Lettere slave« postavljaj meje bodoče Italije na vrhove Julijskih Alp, leta 1866 v knjigi »Doveri dell'uomo« na ustje Soče, leta 1871 v razpravi »Politica internazionale« pa je za novo Italijo zahteval kar Postojno. Cavour

A. Rejso

Spanija danes

Kdo pa ima denar za celo cigareto?

V kratkem bodo Francozi sodniki sodili delavcem, ki so s podporo še dnevno delovali o velikih barcelonskih demonstracijah. Morda so s tem res prekršili Francoze zakona, toda to ni niti zločin niti sramota. Stranota je to, da Franco in njegovi zakoni še vedno obstajajo — in ne samo obstajajo, ampak se s tujo pomočjo še celo krepijo.

Velike katedrale so bile za staro Spanijo simbol, prav tako, kot je za današnje simbol velikanska banka. V Madridu je verjetno več velikih bank na vsak kilometer ulice kot kjer koli na svetu. Podobne so templom močnega boga, ki ga pa za sedaj še ni. Spanija, to so banke brez denarja; armada brez orožja; kraljevina brez kralja; cirkus vendar brez kruha.

Sicer pa to ni popolnoma točno. Kruh se dobi, res da za precejšnjo ceno, že v trgovinah in ne samo na črni borzi in kmalu, pravijo, ga bo še več. Tudi dela bo več na novih letališčih.

Kdo bo plačal? Naslov revije, ki jo prikazuje »Teatro Zarzuela« v Madridu odgovarja na to vprašanje z dokaj nepričakovano ironijo: »Dobrodošel, gospod Dolare.

Po Gran Via je večkrat kot po navadi hrumela opoldanska parada bleščečih Packardov in starih taksijev in med vsem tem je jahal človek na muli. Prižgale so se rdeče luči in zavijgale so policijske pištalke

log, da čuti generalisimo, kako mu po žilah kipijo hormoni. Uradni tisk je nedvoumno oznanjal: »Spanija bo ponovno imela položaj, ki ga je imela pred pogodbo v Utrechtu. V dveh letih bo največja sila v Evropi — takoj za Rusijo!

Mladi Američani, ki so novi učitelji Spanije, imajo to prednost, da niso čutili slabih dni po letu 1930. Njihovo stališče do Spanije ima zelo logično osnovo — precejšnjo enotnost te dežele in tako bodo morda nekega dne spoznali, da jim je ostal na rokah nov Cangakajsek. Je pa res nenavaden argument: čim bolj trden in uspešen je fašizem, tem laže in bolje bo braniti demokracijo!

Sicer pa je vsa prelepa Spanija en sam paradoks. V Spaniji so ljudje ali izredno bogati ali pa neverjetno revni; ali stradajo ali pa jedo prek mere. Tu je izredno vroče ali pa izredno mraz, vse reke so suhe ali pa hudournne, največja aktivna armada v Evropi pa še vedno uporablja volov-

galu si človek peče kokoš kar na pločniku, drugi si igra kitaro, slepi mož prodaja srečke in budni stražar kliče »ura je tri in vse je v redu«. In vendar je zadnjič, ko sem bil v Barceloni, skoraj točno pred tremi leti, oklopni avtomobil zapiral to ulico. Ječe so bile polne in civilna garda je streljala v množice.

To je bilo takrat, ko je bila v Barceloni stavka, ki je bila doslej še najbolj podobna uporu. In vendar so se tudi takrat reveži uprli bolj lakoti, kot politiki. Množice so obupane kričale »Via Franco!« Bilo je kot hude sanje, kajti med temi krikli so se razlegali streli.

Ni bilo lahko za ta ponosni narod sprejeti novico o ameriški pomoči. Mnenja so bila zelo deljena. Prenekateri Spanci mi je dejal: »Počakajmo, bomo videli, kaj bodo kupili dolarji.«

»Se nekaj Packardov več za

za to, kako bi se obranili lakote kot pa kako bi se mu uprli. Vem tudi, da je opozicija razdeljena, da jo je pustila tujina na cedilu in da mu za sedaj ne grozi nobena nevarnost. Najbolj pogosto vprašanje, ki ga postavljajo v Spaniji pa je, kaj bo, če bo Franco odšel.

Ali ne bi bil morda odgovor — slišal sem ga sto in stokrat — tisti, ki ga daje španska filozofija: bogastvo, varnost in politika so v osnovi nevažna, važen je pogum, vera v bodočnost in vrljnost. Te tri lastnosti lepšajo tudi najbolj zapuščen predmestja in barake okoli Barcelone — čudovito je in žalostno.

Dolarji bodo rešili Franca — toda na koncu bodo Španci tisti, ki bodo rešili Spanijol

Francoski delavci zaenkrat zanimajo bolj

MODA: »Vellična«. Karikatura: News Chronicle

TO JE NEKAJ VEČ KOT SODNI ŠKANDAL...

»Poglejmo stvari v obraz. Nobenega vzroka ni, ki bi kakorkoli lahko opravičevalo varanje samega sebe. To je nekaj več kot sodni škandal, nekaj kar se razlikuje od meglene zadeve, katere meja in obsega se ni mogoče jasno zaznati. To je dogodek eminentno političnega značaja, ki zajema vso italijansko demokracijo!« (»Corriere della Sera«)

V nabit polni dvorani rimskega sodišča se je 4. marca pričel proces proti novinarju Silvanu Muto, ki je obtožen, da je s člankom »Resnica o smrti Wilme Montesi« objavljenem v njegovi reviji »Attualità« vzmerniral javno mnenje.

Na vrsti je glavna priča Anna Maria Moneta Caglio iz Milana. Predsednik sodišča: Moneta Caglio, vi ste poznali Silvana Muto?

Caglio: Da, 26. oktobra 1953 sem mu telefonirala in 17. sva se srečala v baru »Mille Luci« na Piazza Gentile da Fabiano. 25. oktobra sem čitala članek v reviji »Attualità«.

Silvano Muto piše o tem članku o visoki rimski družbi in njeni moralni propadlosti. Piše o uživanju mamil in orgijah z ženami. Pri neki taki sumljivi zabavi v Capocottu (blizu Tor Vaianica) je bila prisotna tudi Wilma Montesi, naknadno pa so bili objavljeni še spomini dneva Mutovih pri: Anne Marie Moneta Caglio in Adriane Bisaccia.

Caglio: Vprašala sem ga, toda Montagna mi je ozlovoljen odgovoril: »Piccioni ni vmešan, razumeš ali ne! Dotičnega dne je bil v Amalfi.« Odvrnila sem: »Ni mogoče. Tistega večera ti je telefoniral iz Rima in bila sem prisotna.« Tedaj mi je dejal: »Mala, ti veš preveč stvari; čas je, da spremeniš zrak.« Dejansko me je prisilil, da sem prvega maja 1953 odpotovala v Milano.

boljšega in najbolj lojalnega človeka na svetu. Dejal mi je, da bo storil še več kot minister za moje umetniško kariero. Nič mi ni povedal o njegovi preteklosti.

Odv. Bucciante (drugi branilec Muta): Zahtevam, da se prečita karabinjersko poročilo o Montagnu.

Javni tožilec: Nasprotujem! Ne gre za dokument, ki bi koristil obravnavi.

Po vztrajnem prizadevanju branilcev je sodišče naslednji dan le privolilo v čitanje karabinjerskega poročila.

Nacistični vohun, agent OVRA, zvodnik in verižnik — prijatelj sedanjih oblast

V poročilu karabinjerskega policajnika Pompeija je rečeno, da se je Ugo Montagna, ki je ro-

kolodvoru, kakor običajno. Odšla sem k njemu na dom in imela priložnost slišati, ko je po telefonu govoril z nekom, ki ga je klical Piero in ob koncu razgovora sem ugotovila, da je govoril s Piccionijem. Kasneje mi je potrdil, da gre za Piera Piccionija, čes da njegov prijatelj odpotuje.

Spominjam se, da je 29. aprila 1953 Ugo Montagna odšel v Viminale, da bi govoril s šefom policije. Ob vohodu je bil Piero Piccioni, s katerim je odšel k šefu eni uri. Piccioni je bil nervozen in zmeden. Ko sva se vračala domov mi je dejal: »Sedaj je vse v redu«. Pripomnila sem, da je naredil slabo, če se je zanimal za Piccionija, kajti če ima ta kaj na vesti zaradi česar bi moral dati odgovor pred sodiščem, ni pravično, da bi bil osvobojen samo zato, ker je ministrov sin.

Predsednik: Toda zakaj se niste spomnili, da bi vprašali Montagno o vsebini govora s šefom policije.

Caglio: Vprašala sem ga, toda Montagna mi je ozlovoljen odgovoril: »Piccioni ni vmešan, razumeš ali ne! Dotičnega dne je bil v Amalfi.« Odvrnila sem: »Ni mogoče. Tistega večera ti je telefoniral iz Rima in bila sem prisotna.« Tedaj mi je dejal: »Mala, ti veš preveč stvari; čas je, da spremeniš zrak.« Dejansko me je prisilil, da sem prvega maja 1953 odpotovala v Milano.

Nobene zaposlitve — pa vendar milijoni

Predsednik: Kdaj je Caglio pričela sumiti, da se njen zaročenec Montagna bavi s trgovino z mamili?

Caglio: Odkar sem opazila, da prekrižna telefonske pogovore čim stopim v sobo. Imel je čudne zveze, zaslužil je ogromno, ne da bi kdaj sklenil kak posel, za katerega bi imel dokumente. Nepreravno je potoval: v Milan, Turin, Anzio, Florenco in Piombino. Imel je ogromno dolgove, toda ne nadomda je plačal vse in ostalo mu je še kup denarja, da je kupil palačo, ki jo je registriral na drugo ime.

Predsednik: Kako je Montagna opravičil svoje zaslužke? Kako ste si predstavljali, da trguje z opojnimi drogami?

Caglio: Montagna ni imel nobene zaposlitve ali mi vsaj nikdar ni govoril o tem, da bi jo imel. Ko sem mu zakričala v obraz, da trguje z mamili, ni zanikal. Tudi njegovo prijateljstvo s poveljnikom ženevskega pristanišča, mi je vzbujalo sum. Nekoč mu je podaril 300.000 lir.

Montagna je medtem predložil ljubezenska pisma Caglio, ker hoče dokazati, da ste s matičnoeno iz ljubeznja.

Zasliševanje po Fanfanijevem naročilu

Predsednik: Ste govorili s Fanfanijem?

Caglio: Ne, govorila sem s karabinjerskim policajnikom Pompeijem, ki je dejal, da ga je Fanfani pooblastil, da me zasliši. 17. novembra preteklega leta sem odšla k jezuitu Dall'Olivo in mu zaupala moje sumnje glede Montagne. Dall'Olivo je osebno obvestil Fanfanija. Po naročilu notranjega ministra me je policajnik Pompei potem zaslišal.

Odvetnik Sottisu (branilec Muta): Naj nam pove Caglio, če ji je doktor Sevastiani, taktar sekretar ministra Spataro, ko ji je predstavil Montagno povedal, da je le ta kriminalce, obveščevalec OVRA, človek, ki je vzbujal mlada dekleta za fašistične hierarhe v času režima.

Caglio: Nasprotno, opeval mi ga je kot najbolj počenega, naj-

milijoni za usluge

Odv. Bucciante: Je res, da je Montagna daroval milijone raznim političnim osebnostim v zahvalo za usluge? Je res, da je nekoč, da bi se oddolžil za usluge, ki mu je bila storjena, kupil stanovanje, ki ga je potem daroval neki osebi, ki se je potrudila, da bi zadevo Montesi pritajili?

Javni tožilec: To vprašanje ni v skladu s potekom obravnave. Nasprotujem!

Po krajšem prerekanju: Caglio: Ne vem, če mi je Montagna govoril izrecno o zadevi Montesi, toda po preteklem maju mi je dejal, da mora poiskati stanovanje za nekega svojega prijatelja, da se mu oddolži za usluge. Šlo je za stanovanje, za katerega je Montagna dejal, da bo za šefa policije dr. Tommaso Pavoneja. Svar je resnična ker sem pozneje zvedela, da se je Pavone res preselil.

Is zapisknika o zaslišanju Caglio pri državnem pravniku Siguraniju pa je navedeno razvidno, da je Montagna podaril 5 MILIJONOV ITALIJANSKIH LIR (500.000.000) MOKRATSKEMU MINISTRU SPATARU, 6 MILIJONOV PA MINISTRU PICCIONIJU, potem ko je prodal neko hišo Nacionalnemu inštitutu za varovanje za nezdode pri delu (INAIL), za 100 milijonov lir, čeprav je bila vredna nekaj polovico toliko. Kot prodajalec je bil na pogodbi za družbo »Societa immobiliare Corso Umberto - S. I. C. U.« podpisani ODVETNIK ALFONSO SPATARO, sin krščansko-demokratskega ministra.

Tisti, ki imajo milijone hočejo mirno spati

Druga priča Silvana Muta Adriana Bisaccia med obradnaso zanika vse kar je preje govorila Muta in drugim svojim znancom o tem da je bila pri orgiji v Capocotti, kjer je Wilmo Montesi doletela smrti. Zato so ji nadeli ime: »dekle z domadotropnimi močmi«. Branilec Muta pa dneono prejema pisma različnih ljudi, katerim je Bisaccia govorila drugače, kakor sedaj na sodišču.

Predsednik: Torej vi izključujete, da ste rekli, da ste bili prisotni pri smrti Wilme Montesi?

Bisaccia: Absolutno izključujem! Nekaj ur nato so prebrali na sodišču pismo Marielle Marini, v katerem je med drugim rečeno: »Kar trdi Bisaccia na sodišču, da ne ve nič o Capocotti, o Montesi in njeni smrti, laže. V Bareto v ulici Babuino, kjer vsa se srečali, mi je dejala: Niti misliti si ne moreš umazanih stvari, za katere vem; n. pr. vem kako je umrla Wilma Montesi, dekle iz Tor Vaianica. Toda tisti, ki imajo milijone, hočejo mirno spati in jaz moram molčati.«

Braniti za vsako ceno

Seja parlamenta 10. marca t. l.

Seclba: »... Nič ne more upravičeno zahtevati, da bi vlada osvojila obtožbo in površne sodne stike. Po prihodu angleške in ameriške vojske je bil takoj prijatelj številnih angleških in ameriških vojakov. Vse kaže, da se je Montagna še pod Nemci in takoj po osvoboditvi ukvarjal s črno borzo. V spisih krajevne kvesture je zapisano: Bil je znan nemški vohun, zasupnik političnega urada rimske kvesture in plačani agent OVRA. Njegova dejavnost je zelo razširjena in ni mogoče nadzorovati, ker ima več prijateljev in stanovalj.

Njegovi sedanjí najboljši prijatelji pa so: Piero Piccioni, sin sedanjega zunanjega ministra; grof Riccardo Galeazzi Lisi, glavni papežev zdravnik; poslanec Girolamo Belavista; prefekt Gaetano Mastrobuono; major stražnikov javne varnosti Francesco Cerra itd.

Po prečitaniu tega poročila so padli vsi dvomi glede resničnosti izpovedi Caglio.

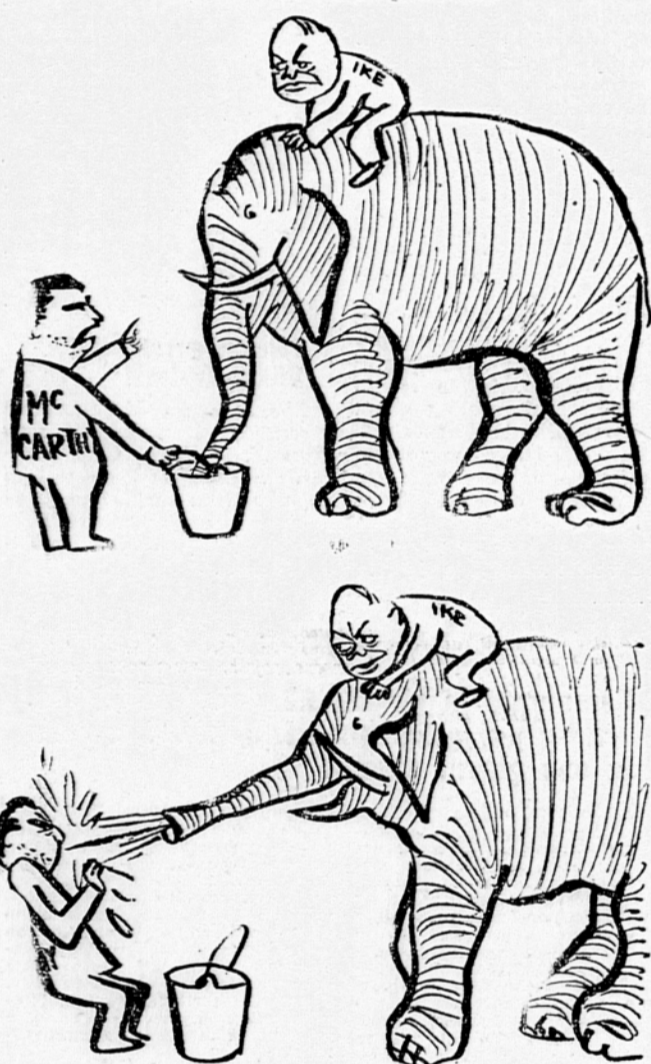

Piero Piccioni, sin zunanjega ministra Attilla Piccionija. Uradna biografija pravi, da se družina nikoli ni strinjala s njim. Piero Piccioni je imeniten ljubiteljski jazzist in tudi sam vodja radijski orkester. V umetniškem svetu je znan po imenu »Piero Morgan«.

da mora iti v Capocotto na lov na perutnino skupno s Pierom Piccionijem.

Predsednik: Kdaj ste se vrnili iz Milana? Caglio: 9. aprila, v Rim sem prišla 10. Montagne ni bilo na

Slika brez besed

kot da bi se potiral svet. Ljudem in taksiji so se ustavili, človek na muli pa je jahal dalje. Naravnost skozi tuleče signale in škripajoče zavore je jahal dalje, ves zavrt v svoje misli. Pet minut kasneje je bila na križišču še vedno zmeda. Človek na muli pa je bil že daleč.

To se mi je zdelo zelo podobno Spaniji. Tudi danes, ko se Zahod vrti v to na pol zabljeno deželo, sem prepričan, da je Spanija še vedno polna ljudi na mulah, ki se ne ozirajo na prometne luči in nevarnost.

V konkordat z Rimom je povikal vsemogočno cerkev v »državo v državi« — vse za ceno obveznih molitev za Caudilla. Sedaj pravijo, da bodo Amerikanci poverili graditev svojih postojank nemškim družbam. S tem se je vse skupaj začelo. Vsekakor je verjetno to raz-

ske vprege. V Spaniji nosijo sveče v cerkev ali pa nosijo baklje, da bi jih požgali; Caudilla in Gran Via, martini kokteji in srebrne lise, blede pohabljeni, ki v zakotnih ulicah prodajajo cigarete prerezane na pol — kdo pa ima denarja za celo cigareto!?

Madrid je najgrše od vseh evropskih glavnih mest. Glavna ulica Avenida je polna preplelih trgovin in izložb s kristalom, toda le nekaj metrov stran se spremeni mesto v umazane podrtine, kjer se Spanci obnašajo kot vsi revni ljudje te dežele: ponosni so, čeprav obupani. Spanija je precej podobna Madridu — polna je fasad, za katerimi se skriva praznota, tako kot filmske kulise.

V zakotnih ulicah barcelonskega predmestja Ramblas kipi življenje vso noč. Na vo-

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR GORICA razpisuje službena mesta za: 1 gradbenega inženirja, 1 gradbenega tehnika, 1 gradbenega inženirja za cesto-gradnje, 2 ekonomista z višjo izobrazbo in 2 pravnika. Za vse zaželjena večletna praksa. — Plača po dogovoru v okviru uredbe. Stanovanje preskrbljeno. — Ponudbe z opisom dosedanjega dela je poslati na: OKRAJNI LJUDSKI ODBOR, GORICA — tajništvo.

De Caro, naj izvede preiskavo o poročilu karabinjerskega in dejanjih, ki jih to poročilo naznaja. Opozicijski tisk piše, da je De Caro intimen prijatelj Montagnega branilca odvotnika Bellavista. Preiskavo in »moralizacijo« o prvih krščansko-demokratskih pa so poverili namestniku sekretarja bišemu ministru Spataru (!).

»Maševanje prizadetih« Vsak bo moral prevzeti svojo odgovornost pred zakonom in javnim mnenjem; in ni izključeno, da bo to povzročilo konec sveta.« Tako izjavlja Ugo Montagna, ki je sodišču dostavil obširen spisek visokih političnih in vojaških osebnosti, ki so se udeleževale lovov v Capocotti.

Majors Francesco Cerra pa je objavil seznam karabinjerskih pregeh, da bi se tako maščeval za poročilo polkovnika Pompeija.

V ozadju »družinski« prepriji

Odv. Sotgiu: Ali pričla lahko potrdi, da je verjela, ki jo vsebuje članek v »Vie nove« prišla iz krogov krščansko-demokratske stranke iz okolice De Gasperija, torej nasprotnikov Piccionija?

Predsednik: Ne dopuščam vprašanja. Javni tožilec: Nasprotujem! Priča ne more pričati o govoricah, ki krožijo.

Relikvija

Iz Egipta je prišla razveseljiva vest, da je general Nagib nemškemu poslaniku Paveški obljubil, da Brauchitscheva maršalska palica ne bo z drugimi dragocenostmi bivšega egiptovskega kralja Faruka prodana na dražbi, temveč da jo bodo vrnili Nemčiji. Iz merodajnih krogov v Kairu pa se je zvedelo, da želi Egipt v zameno za maršalovo palico nad 3500 let staro plastiko — glavo kraljice Nofretete, ki da so si jo Nemci prisvojili in je zdaj v muzeju v Wiesbadenu.

Starodavna umetniška pa je bila že leta 1912 izkopana od neke nemške družine in je pišla v nemško posest z dovoljenjem takratne egiptovske vlade. Vrnitev starodavne umetnine zahtevajo Egipčani že kakih 25 let in sedaj so menda spoznali, da je nemški republikani bolj pri srcu palica nacističnega maršala kot pa starodavna umetnina. Videti je, da Egipčani dobro poznajo psihologijo nemških republikancev in so jo dobro ocenili predvsem zato, ker je nemški poslanik interveniral, da hitlerjanska maršalska palica ne bi bila omeščena s prodajo na dražbi. (Po »Neuer Vorwärts«, Hannover).

Spovednik mora odobriti

V španskem katoliškem časopisu »Nueve Rivalda« je bil objavljen članek, ki vsebuje tudi ta vprašanja in naslednje odgovore: Vprašanje: Ali sme vlada zatirati svobodo tiska s cenzuro? Odgovor: Seveda sme.

Vprašanje: Zakaj? Odgovor: Vlada ne sme dovoliti, da bi bili njeni podložniki goljufani, ker bi to škodovalo javnemu življenju in blaginji. Take svobodne omogočajo razkrivanje krivih naukov in slabih lastnosti ter podpirajo napade na cerkev.

Vprašanje: Kako bi se dale take zmote in škodljivosti preprečiti? Odgovor: Če ljudje ne boro nobenega časopisa brez posebnega spovednikovega dovoljenja.

Razgovor z beograjskim glasbenikom

Te dni se je mudil v Ljubljani skupaj z direktorjem zavoda za avtorsko zaščito FLRJ in predsednikom zveze orkestrskih glasbenikov član uprave zveze...

Najprej je Djura Jakšič pojasnil ofcielni namen svojega in obiska obeh tovarišev v Ljubljani. Prišli so, da bi na osnovi dogovora z jugoslovansko radio-fuzijo v praksi pregledali izvajanje navodila za zaščito avtorskih pravic...

Pri teh posvetovanjih je Djura Jakšič dobil izrpen vlogov in podatke o delu obeh slovenskih osrednjih glasbenih ustanov in je naš razgovor sam navezal na vtise, ki jih je dobil in ki so ga po lastnih besedah presentili in navdali z občudovanjem.

»Prepričan sem se, da dela Slovenska filharmonija v primeri s podobnimi jugoslovanskimi ustanovami pod najtežjimi pogoji in da žanje pri tem največje umetniške uspehe. Lani je dala več koncertov kot beograjska in zagrebška skupaj. Tudi je edina, ki ima svoj pevski zbor, istočasno pa uživa precej manjšo dotacijo kot na primer beograjska. Nikjer drugje nisem videl takega odličnega sistema mladinskih koncertov. Pri nas sicer tudi dajemo koncerte, ki so namenjeni mladim občivalcem, a to so vselej le ponovitve rednih abonmajskih koncertov. Prav v tem njenem prizadevanju vidim enega največjih moralnih uspehov Slovenske filharmonije.«

V nadaljnjem razgovoru smo omenili diskusijo, ki se je prav tedaj vodila v proračunskem odboru Ljudske skupščine LRS in ki jo je Djura Jakšič živo zasledoval. V zvezi s tem je dodal:

»Slovenska filharmonija ni samo naša, temveč menda najstarejša ustanova te vrste v Evropi. Zato njen pomen daleč presega okvir Ljubljane in Slovenije. Gledati jo moramo kot enega najuspešnejših jugoslovanskih kulturnih reprezentantov. Pri tem se mora boriti s hudimi problemi. V primeri s svojimi dohodki ima tolikšne obveznosti, da mora forsirano snemati glasbo za radio, čeprav pod neugodnimi pogoji, ki se vse svojim članom zagotoviti umetniške dodatke. Beograjska filharmonija in zagrebški Državni simfončni orkester imata umetniške dodatke zagotovljene z dotacijo in medtem ko ta dva sploh ne snemata za radio v okviru svojega rednega delovnega časa, mora Slovenska filharmonija za ta namen žrtvovati dobro polovico svojega dela. Tako je realizirala tudi dva do trikrat večje lastne dohodke. Seveda je pri takem tempu dela kvaliteta nujno v nevarnosti. Splet z druge strani je Slovenska filharmonija orkester, ki je

Gradbena podjetje GRADBENIK v Izoli, nujno potrebuje: 1 gradbenega inženirja sli 1 gradbenega tehnika, ter 3 dobre cementiste, večje vseh umetno-kamnoseških del. Nastop službe takoj!

od vseh jugoslovanskih ansamblov doslej izvedel največ domačih glasbenih del. V lanskem letu je posnela na trak 1200 minut domače orkestralne glasbe, kar predstavlja časovno na primer približno 40 velikih simfonij! To je veličansko delo. Zaradi vsega tega moram reči, da obudujem člane in upravo Slovenske filharmonije.«

Visoko mnenje beograjskega gosta o naši osrednji glasbeni ustanovi nas je razveselilo, želeli pa smo mu staviti še nekaj vprašanj o glasbenem življenju v Beogradu.

»Skoraj vse glasbeno življenje v Beogradu je povezano s koncertno poslovalnico Društva glasbenih umetnikov Srbije. Ona organizira vse koncerte domačih in tujih umetnikov, razen desetih rednih abonmajskih koncertov Beograjske filharmonije. Delo poslovalnice je zelo živo in mesečno povprečje njenih koncertnih prireditev znaša okrog petindvajset. Poleg tega vodi še celokupno koncertno življenje v Srbiji. Stalno organizira ekipe, ki delajo turneje po manjših mestih. To so ekipe, ki jih praviloma sestavljajo najboljši beograjski umetniki in ki prirejajo po deželi serije solističnih in komornih koncertov. Njihovo delo se je doslej izkazalo kot zelo uspešno in dragoceno.

Na programih beograjskega radia, filharmonije pa solistov

Pred novo slovensko operno premiero

Daniilo Svara je med slovenskimi skladatelji sedaj edini, ki se vztrajno bavi s kompozicijo opere. Njegovi dve dosedanjii deli, Kleopatra in Veronika Deseniška, sta v slovenskem opernem snovanju zelo značilna opusa, ki sta bila pri nas z uspehom izvajana in se je zlasti Veronika Deseniška priljubila občinstvu zaradi svojih muzikalnih, scenskih, pa tudi stilističnih kvalitet. Če so bile za Kleopatrin melodije linije učinkovite in izrazno prepričljive, je to pri Veroniki Deseniški še v mnogo večji meri doseženo. Svara je namreč eden od tistih skladateljev, ki se zavestno in je naš razgovor sam navezal na vtise, ki jih je dobil in ki so ga po lastnih besedah presentili in navdali z občudovanjem.

»Prepričan sem se, da dela Slovenska filharmonija v primeri s podobnimi jugoslovanskimi ustanovami pod najtežjimi pogoji in da žanje pri tem največje umetniške uspehe. Lani je dala več koncertov kot beograjska in zagrebška skupaj. Tudi je edina, ki ima svoj pevski zbor, istočasno pa uživa precej manjšo dotacijo kot na primer beograjska. Nikjer drugje nisem videl takega odličnega sistema mladinskih koncertov. Pri nas sicer tudi dajemo koncerte, ki so namenjeni mladim občivalcem, a to so vselej le ponovitve rednih abonmajskih koncertov. Prav v tem njenem prizadevanju vidim enega največjih moralnih uspehov Slovenske filharmonije.«

V nadaljnjem razgovoru smo omenili diskusijo, ki se je prav tedaj vodila v proračunskem odboru Ljudske skupščine LRS in ki jo je Djura Jakšič živo zasledoval. V zvezi s tem je dodal:

»Slovenska filharmonija ni samo naša, temveč menda najstarejša ustanova te vrste v Evropi. Zato njen pomen daleč presega okvir Ljubljane in Slovenije. Gledati jo moramo kot enega najuspešnejših jugoslovanskih kulturnih reprezentantov. Pri tem se mora boriti s hudimi problemi. V primeri s svojimi dohodki ima tolikšne obveznosti, da mora forsirano snemati glasbo za radio, čeprav pod neugodnimi pogoji, ki se vse svojim članom zagotoviti umetniške dodatke. Beograjska filharmonija in zagrebški Državni simfončni orkester imata umetniške dodatke zagotovljene z dotacijo in medtem ko ta dva sploh ne snemata za radio v okviru svojega rednega delovnega časa, mora Slovenska filharmonija za ta namen žrtvovati dobro polovico svojega dela. Tako je realizirala tudi dva do trikrat večje lastne dohodke. Seveda je pri takem tempu dela kvaliteta nujno v nevarnosti. Splet z druge strani je Slovenska filharmonija orkester, ki je

so pogosto tudi dela slovenskih skladateljev, zlasti Škerjanca, Bravničarja, Kreka in Kozinec.

Kot o aktualni značilnosti je še pripovedoval o diskusiji, ki se vodi v beograjskih glasbenih krogih o glasbeni kritiki.

»Vprašanje sta pokrenili društvi skladateljev in reproduktivnih umetnikov. Diskusija je načela vprašanje glasbene kritike kot take in posebej domače glasbene kritike. Obstoji mnenje, da bi morali sprito nekaterih pojavov glasbeni umetniki polemizirati s kritiki in svoje stvaritve pred njimi zagovarjati. Posamezniki se pritožujejo, da so glasbene kritike premoale izčrpane, drugi spet očitajo kritikom, da v svoji hvali oziroma graji padajo v nerealne skrajnosti. Nekateri — in med njimi sem tudi jaz — pa menijo, da mora biti med umetniki in kritiki neki odnos medsebojnega zaupanja. Kot je umetnik izpostavljen kritiki in kontroli poslušalcev, tako je tudi kritik izpostavljen kontroli bralcev in glasbenikov. Zato se mi zdi to vprašanje, kakor so ga zastavili poborniki polemike, nepravilno in nezdružljivo.«

Razgovor z beograjskim dirigentom Djurcom Jakšičem je bil v marsičem poučen in smo se mu zanj zadovoljivo zahvalili. Na vprašanje, kdaj ga bomo lahko slišali oziroma videli tudi za dirigentskim pultom, je odgovoril, da bo s Slovensko filharmonijo nastopil verjetno v prihodnji sezoni.

Imeniten uspeh Dubravke Tomšič v New Yorku

Sestega marca je v New Yorku koncertirala trinajstletna slovenska pianistka Dubravka Tomšič, ki jo naše glasbeno občinstvo pozna že s ljubljanskih nastopov in ki zdaj že dve leti študira v Zdu-

pedagogov in kritikov pokazala tolikšno glasbeno zrelost, da se že danes uvršča med odlične profesionalne pianiste. V New Yorku je nastopila v Town Hall, v dvorani, ki uživa glade solističnih

ženih državah na znameniti Juilliard School of Music. Zelo redko se primeri, da ta šola dovolj javni nastop svojim gojencem še med študijem, toda Dubravka Tomšič je po enodušnem mnenju

koncertov največji sloves v Ameriki. Velika dvorana je bila polna, koncertu pa so prisostvovali tudi številni glasbeni umetniki in strokovnjaki. Glasbena kritika vodilnih ameriških listov je koncert »čudežnega otroka« ocenila kot edinstven uspeh.

Kritik New York Timesa je med drugim zapisal: »Bil je to izreden klavirski koncert izrednega otroka... Sestavila si je popolnoma profesionalen program in tudi izvedla ga je povsem profesionalno... Njen ritem je bil vzoren, njena interpretacija puzona in polna razumevanja, njen ton ljubeč. Njen način igre je lahkokoten... Ostvarila je nekatere tehnične mojstrovine, ki bi bile v čast slehernemu pianistu... Le kdaj pa kdaj se je poslušalec zavedel, da sedi za instrumentom otrok. V počasnem delu Bacha, na primer, je manjkalo občujca, ki ga bo prinesla čustvena zrelost. Bilo je tudi mesto v »Waldstein« sonati, ko se je zdelo, da igra Miss Tomšič samo note. Toda bilo je vpravo znamenito, kako malo je tudi takšnih momentov. Z druge strani je bilo Dubravkino intuitivno razumevanje stila

neka, kar je bilo vredno slišati. V romantičnih točkah sporeda je ritardirala, akcentirala in fraziralala tako, da je zvenelo popolnoma naravno in pravilno. Nikjer ni bilo čutiti, da gre za otroka, ki bi imitiral učitelja; vse kar je dala, je bilo očitno njeno lastno in je kazalo izrazit muzikalni profil ter osebnost... Predstavila se je celo kot skladateljica z »Mojo domovino«, s skladbo, ki je polna eksotike, vzornih pasaj in listovskih oktav... Če bo šla naprej po tej poti, potem imamo pred seboj veliko pianistko... Pianistka, ki toliko obeta, se ne rodi vsak dan.«

Tudi drugi veliki newyorški list Herald Tribune je prinesel podobno oceno. Kritič zaradi umetnišne mladosti noče dokončno soditi, zelo pozitivno pa se izražajo o njeni tehnični virtuoznosti in o njenih muzikalnih odlikah: »Kar se tiče tehnike, je Dubravka Tomšič mojster svojega instrumenta. Njen ton je topel in brez kovinskega prizvoka... Njeni prsti so krilati in skoraj nezmožljivi, njen ritem je trden in smisel za kontraste odlični...«

New York Post je posvetil koncertu kot pomembnemu glasbeno umetniškemu dogodku cel stolpec. »... Dubravka je dokazala, da je fenomenalno nadarjena mlada umetnica... Dejstvo, da je veličanski muzikalni material svojega programa obvladala v tako kratkem času, je že samo po sebi izredno. To smo že bolj občutili, ko smo slišali, kako je to glasbo

izvedla... Ko sem poslušala lepoto, ki jo je Dubravka izvajala iz svojega instrumenta, ko sem poslušala njeno vpravo pridružitvo instinktivno zrelost pri igranju Bacha in Beethovna, so mi prihajali v spomin najlepši glasbeni spomini... Tako pravi recenzentka Harriet Johnson.

Koncert sta med drugimi poslušala tudi pianista svetovnega slovesa Alexandre Uninsky in Claudio Arrau, ki sta slišala Dubravko že pred dvema letoma in ki sta bila zdaj globoko impresionirana zaradi njenega naglega napredka. Claudio Arrau je zapisal: »Dubravka je urtdila moje prejšnje prepričanje, da imam pred seboj enega največjih pianističnih talentov, kar sem jih srečal v življenju... Uninsky pa je nekemu izrazil svoje navdušenje takole: »Pravkar sem slišal neko deklico, ki je pravi pianistični in glasbeni genij. Imenitno se je izrazila še cela vrsta uglednih umetnikov in muzikolovov.

Veliki uspeh naše mlade pianistke so z zadovoljstvom zabeležili tudi listi naših ameriških izselencev, ki ji soglasno z drugimi ocenjevalci obetajo svetovno slavo. Uspeh Dubravke Tomšič je tudi uspeh ljubljanske Akademije za glasbo, kjer je Dubravka dobila svoj prvi glasbeni pouk. Priznanja, ki ga je bila deležna mlada umetnica, se iz srca veselimo. Zelimo ji, da bi svoj študij s pridom nadaljevala ter s svojimi uspehi obogatila tudi sloves slovenske in jugoslovanske umetnosti.

film SKEGA PLATNA

»Dobri vojak Bum«

Pravi vzpon švedskega filma se je začel šele med drugo svetovno vojno in po njej, ko se je švedski filmski proizvodnja krepko uveljavila tudi izven meja domače dežele. Mejniki v razvoju švedskega filma pa pomenita dve filmski druzini, kakršni sta Greta Garbo in Ingmar Bergman. Zlasti drugi film je že našel uspešno pot po vsem svetu in je zaradi svoje velike poetičnosti napredil tudi na naše filmsko občinstvo izredni vtis.

Tokrat pa gledamo na našem filmskem platnu švedski filmski komedijo, ki je prava mojstrovina, ob kateri se lahko sproščemo nasmejimo, pa če imamo za celotno še toliko oskudnih brig in nadlog. Kdo ne bo mogel, naj se odloči za gledanje filma, nesmrtna dela češkega skladatelja Jaroslava Haska »Dobri vojak Švejk« Knjiga, ki je njenih šest zvezkov izšlo tudi v slovenski izdaji, se desettletje nadišuje bralce po vsem svetu, saj je v njej toliko priročne humorja, toliko vedrin, optimizma in življenjske resničnosti, da pomeni pravi odlični bralci, ki jo vzame v roke, da bi se ob njej od srca nasmejali in se razvedrili. Ta »Dobri vojak« Bum, ki ga pravi filmski komedijar, nas v švedskem filmu, nas v marsičem spominja na dobrega vojaka Švejka, nepozabno figuro iz prve svetovne vojne, clovaka, ki je rajsko doživljal »grško osmeil« bolj kot kdorkoli drugi.

Ze po prvih prizorih, v katerih se nam predstavi »Dobri vojak Bum«, ki ga igra sijajni švedski komik Nils Poppe, se nam usta nehote razkrijejo in smeh, ki nas spremlja skozi celotno gledališko in filmsko igranje, se približuje z uvo neoprednostjo. Skromni, nerodni železniški uradnik Fabjan Bum je samo posebej ljubeč boja proti oskudnim clovokom, nadamam, proti oskudnosti družbe, proti brezskuposti, ki je utegnili najti nemara tudi pri nas, pa proti brežskosti omejenosti ljudi v vojaški suknji, kjer je večših veljaljo nacelo, da je kaplar »bog oseh dejanje, da smo tudi Slovenci dobili preovod tako zanimive knjige, ki je bila prevedena že v mnoge tuje jezike in ki nam v prijetnem, živahnem slogu prikazuje daljno deželo. Vsih letih, odkar si je dežela priborila svojo neodvisnost; ta dva desetletja zagnanju po popolni neodvisnosti in splošnem napredku. To je knjiga, ki jo težko odložiti, preden je ne prebereš do konca. Njeno prednost poudarjajo tudi nekateri lepo reproducirani slike, ki spremljajo in poživljajo besedilo, zemljevid Indije, ki je priložen knjigi, in uodna beseda, ki jo je s slovenski izdaji napisal njen prevajalec dr. Dušan Šaonik. Prevod po francoski izdaji je očeden in tekoč. Želji bi samo, da bi kakršna izmed naših knjižnih založb čimprej izdala še katero knjigo Tibora Mendea, ki zna tako posrečeno pisati o tujih deželah in njihovih ljudeh; pa tudi sicer bi kazalo, da bi Slovenci kmalu dobili čim več del, ki v obliki topotisa ali reportaže prikazujejo dežele in narode, o katerih imamo, žal, prečesto silno pomanjkanje in nekritične pojme, kaj šele, da bi glojbe poznali probleme, ki jih iz bežnih časopisnih poročil, kakršna so nam dostopna, po navadi lahko komaj naslutimo.

RADO BORDON

»Samotna zvezda«

Zgodovina Druženih držav Amerike je nadvse burna, o čemer se lahko mnogostre prepričamo tudi iz filma »Samotna zvezda«, ki ga je dni nazaj pri nas. Vendar bi zama pričaokoval, da ta film črpa svojo snov iz resnične zgodovine; kolikor jo uporabljajo, je o dobri meri potrjena

»Sled v lukii«

Ne trdimo, da v tem filmu ni dimenčnosti in napetosti, ki gledalca očah prijetne. Toda takih gangstirskih filmov, kakršen je tale, smo že dosti videli, in reči moramo, da tudi že mnogo boljših. Borba deliktina Johnyja Damica proti skupini prestrašenih gangstrov, ki se ukvarjajo z razpravljanjem mladeničev, ni pravičniti nova in smo videli že marsikatero njeno boljše varianto.

Film »Sled v lukii« sodi med filme, ki jih upravičeno štujemo med filmdruštvo, saj deluje na gledalca negativno, s kakršno morče, čeprav nastopa o njem kot detektiv dober igralec, Broderick Crawford, ki se ga v večji simpatiji spominjamo iz filma »Čez noč rojenec«, p. k. terem je igral milijonskega industrijalca Brocka. Poleg njega nastopa o filmu celo Betty Buchler in Richard Keley sta v tem filmu prouč nastopila pred filmsko kamero.

»Sled v lukii« je režiral Robert Parrish, ki je znan predvsem po tem, da je pomenil nekaj uspešnih dokumentarnih filmov iz druse svetovne vojne, a je sicer o filmski režiji še dokaj neznan. Toda nobene škode ne bi bilo, če bi našim mladeničem, ki se seriralo Podjetje za izposojanje filmov o Zagrebu ne prihajali na naše filmsko platno, saj nam razen prikazovanja posurovoelega zločinca in v njem združeno neudnosti o groznih obliki ne morajo nuditi pravi česar.

NOVE KNJIGE

Giacomo Leopardi: PESMI

Pred kratkim je Slovenski knjižni zavod v Ljubljani izdal kot petindeseti zvezek »Mala« knjižnice izbrane pesmi velikega italijanskega pesnika Giacoma Leopardija v prevodu mladega pesnika Cirila Zlobca. To dejanje je nadvse razveselilo, posebno še, ker Slovenec do sedaj še nismo imeli niti ene samostojne zbirke Leopardijevih pesmi. Nekaj prevodov najdemo lahko v Gradnikovi antologiji »Italijanski liriki«. Če primerjamo Gradnikovo in Zlobčeve prevode z izvornikom, opazimo predvsem dva načina prevajanja: Gradnik je vseskozi zelo blizu izvorniku, kot je le moglo, in pazi na strogo pomenosno enakost in za oblikovno stran (rime) ne skrbi toliko, dočim se je Zlobec oprjel drugega načina. Njegovi prevodi so prespešitve, prelitja, večkrat z močnim osebnim Zlobčevim podudarkom, ko oblikuje precej po svoje, da bi dosegel Leopardijev rime, in ko hoče ustvariti večjo poetičnost in močne umetniške podobe. Zaradi stremeljnja za rimi je večkrat zgrešil Leopardijeve izredno čiste podobe in preprostost v izražanju, medtem ko je tista čudovita blagolastnost njegovih verzov le malokdaj našla svoj slovenski ekvivalent. Prav tako je z mnogimi elementi Leopardijevе poezije, ki niso dosegli izvornika, kar je tudi skoraj nemogoče. Vse to se očitneje opazuje ob primerjanju izvornika s prevodi, ki pa z mnogimi odličnimi verzii dokazujejo Zlobčev

Zanimiva knjiga o sodobni Indiji (Tibor Mendea: »Indija pred viharjem«)

Uvod je pesmim napisal prevajalec sam in je v nekaj bežnih obrisih jasno in dokaj precizno označil Leopardijev pesniški razvoj, kar bo vsakemu bralcu v pomoč do globljega spoznavanja tega velikanca italijanske in svetovne poezije.

»Dobri vojak Bum«

Pravi vzpon švedskega filma se je začel šele med drugo svetovno vojno in po njej, ko se je švedski filmski proizvodnja krepko uveljavila tudi izven meja domače dežele. Mejniki v razvoju švedskega filma pa pomenita dve filmski druzini, kakršni sta Greta Garbo in Ingmar Bergman. Zlasti drugi film je že našel uspešno pot po vsem svetu in je zaradi svoje velike poetičnosti napredil tudi na naše filmsko občinstvo izredni vtis.

»Sled v lukii«

Ne trdimo, da v tem filmu ni dimenčnosti in napetosti, ki gledalca očah prijetne. Toda takih gangstirskih filmov, kakršen je tale, smo že dosti videli, in reči moramo, da tudi že mnogo boljših. Borba deliktina Johnyja Damica proti skupini prestrašenih gangstrov, ki se ukvarjajo z razpravljanjem mladeničev, ni pravičniti nova in smo videli že marsikatero njeno boljše varianto.

KULTURNOPROSVETNI ZAPISKI

KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO »JANEZ TRDINA« V GABROVCI PRI LJUBLJI. V lanskem letu je doseglo KUD »Janez Trdina« v Gabrovci pri Litvi vidne uspehe. No, po sezoni je začelo v znamenju moči, ki jo je dobilo od okrajnega ljudskega odbora. Nabavilo si je garnituro zapes za oder, stole za doornarje, električni gramofon in nekaj potrebnih kulii. Lahko si miha očernim vsaj iz osaj, ki so po uto in peč oddajajo od Gabrovoce. Vendar se lahko danes izkažejo celo vrsto uspešnih prireditev: Lepo letnjo jeklo so razveselili otroka in mladeniči in dramski predstavnik, dalje je tudi skupina upriločila »Mutastega muzikanta«, »Okeneec«, »Zaustalina žiljenja« in »Čorčca za pejoč, pionirski, ženski, mlčki in mešani zbor pa so priredili tudi

Indij, kakršno spoznamo iz Mendeaove knjige, je dežela tisočletih neraziskanih problemov, saj je v njej še osaka pokrajina svet zase, poznanost s celoto le » žiljenjski usodi na istem velikanskem kosu zemlje, ki je po svoji poornosti delik kakor naša Evropa. V stopenidesetih letih tujega gospostva se je o Indiji nagrmadilo toliko vprašanj, da jih je Mendea o svoji izčrpani knjigi lahko komaj nakazal, čeprav skuša ponekod prikazati tudi možnosti za njihovo rešitev. Avtor ne piše samo o svojih osebnih doživljanjih in raznovrstnih srečanjih z indijsko stvarnostjo, marveč razvoda tudi obirno poznavanje indijske socialne, politične in kulturne preteklosti. Zlasti zadnja četrtina knjige zasloja tudi celo

Julija Starčeva kot Katica. Razgovor z režiserjem Igorjem Fretnarjem bomo objavili v eni izmed prihodnjih števil.

Ali je bilo res treba čakati na epilog pred sodiščem?

Edinstveno ozkotirno železnico brez primere imajo v Josipdolu — samo srečnim naključjem je pripisati, da ni več nesreč

Granitna industrija Josipdol, pošta Ribnica na Pohorju, se ponaša z edinstveno ozkotirno železnico na svetu. Dolžina ozkotirne proge je 12,4 km. Največji vzpon na tej progi je 98 promil, najmanjši radij pa 10 metrov. Res je, da se močni vzponi začnejo šele od km 7,6 do 12,4 km, toda vsi so nad 76 promil.

Platon pri zavornih ni imel deske, na kateri naj bi zavirač stal; zavora pa je bila brez varnostne ograje za zavirača. Domneva, da je Bogdan Sebanc odskočil z vagoneta zaradi prenašanja težave ali česa podobnega, kar zavirač v Josipdolu navadno počno in prepuste vagonete, naj grede kamor že, če jim grozi nevarnost, v tem primeru skoraj ne pride v poštev. Odskočil ga namreč nihče ni videl, razen tega pa je našel smrt pod osmi.

V pogonu je bila le tisti dan, ko so približno 150 m pred krajem nesreče stali zaradi čiščenja proge. Lokomotiva je bila zadaj, čeprav bi bilo varne obratno,

Deska na kateri zavirač je bil, je široka 40 cm. Zavora sega zaviraču do visine meč. Varnostne ograje ob zavornih ni. Za zaviračem je z lesom opažena vagoneta, ki bi lahko pod pritiskom nekaj ton tudi popustila, zlasti če pomislimo, da so vozili klub predpisom več kot 15 in 20 km na uro... Na vagonetu, kjer je stal pokojni Sebanc pa tudi deske, ki bi na njej stal, ni bilo

spredaj pa sta bila priprava dva platforma, naložena z gramozom — na vsakem približno po 9 ton. Na vsakem vagončku sta bila dva zavirača. Eden je stal na srednjem delu platforma, v smeri vožnje, drugi pa pri obeh zavorah med obojema platformama. Lokomotivo je vodil Alojz Hostinger.

Med vožnjo je srednji zavirač Ivan Rek opazil med tirnicami okrvavljeno krpo in dal znak strojevodji, da naj ustavi. Prvega zavirača Bogdana Sebanc so potem potegnili izpod obeh srednjih štirih koles.

Zdravnik je lahko ugotovil samo smrt in odvzel ponesrečenca, drugemu strojevodji in zaviraču kri zaradi preiskave.

Kako je prišlo do nesreče nista mogla razložiti niti drugi zavirač, niti strojevodja. Komisija je lahko izrazila samo domnevo, da je ponesrečenca morda hotel odstraniti na progi med tirnicami ležeči kamen, pa ga je pri tem zagrabilo za spodnji del noge in mu jo zlomilo (kakor je pokazal zdravniški pregled), nakar ga je vrglo med tirnice in osi. Smrt je nastopila trenutno zaradi udarca v zadnjo stran glave. Druga možnost pa je seveda, da je ponesrečenca postalo slabo. Lahko pa se je zgodilo tudi kako drugače, saj

Toda gorska železnica s tako visokim vzponom ni edino, kar je odkrila insp. za delo v Josipdolu. 98 promilski vzpon ni edina zanimivost v Josipdolu, pa čeprav je velika: varno obratovanje na progah brez navezave z običajnim zaviranjem je namreč 75 promilski vzponom, čeprav se po odločbi ne bi smelo spuščati vagonov brez navezave nad 30 promilski padom in čeprav v praksi dopuščajo vožnjo po progah brez navezave le, če je pad manjši od 60 promil.

Lansko leto so minirali steno v kamnolomu. Stena je visoka čez 35 m; nad to višino je prva oziroma edina etaža, kar pomeni, da izrabljajo kamnolome le delno v etažnem sistemu kot to predpisuje pravilnik o higienskih in tehničnih varnostnih ukrepih pri delu v kamnolomih.

Ko so mine vsekale, se je začelo valiti kamene. Skale so odskakovale od polic in spreminjale smer. Ena izmed skal je dohitela Mihaela Reka in ga ubila.

Inspekcija za delo je odločila, da mora uprava podjetja takoj

Kadar vozi lokomotiva navzgor sedi na prednjem vagonu delavec in posipje pesek z rokami na tračnice, da ne bi drselo. Lokomotiva ima sicer v ta namen ustrezne mehanske naprave. Zanje pa bi bil potreben pesek, ki ga tam okoli ni in bi ga bilo treba pripeljati — ali pa naprave ustrezno predelati. Do nedavnega niso storili niti enega niti drugega

storitvi vse potrebno, da začno izkoriščati kamnolome po pravilnem etažnem sistemu in tako zagotovijo varnost zaposlenih delavcev.

Toda po vsem tem je okrajna inspekcija dela lahko 20. II. izdelala zapisnik, ki v njem stoji, da v lomih vrhnjega materiala ne odpravljajo in ne odstranjujejo kot

bi bilo to potrebno iz varnostnih razlogov in obstoječih predpisov, temveč le toliko, kolikor je sproti potrebno za posamezne odstranitve. Večja ali manjša odtrganja zemeljskih plasti so vedno možna, zaradi česar so delavci, ki so zaposleni pod stenami, izpostavljeni stalnim nevarnostim, posebno ob slabem vremenu, dežju in odjugi. Prednost etažnega sistema in odstranjanja plasti pa ni samo v tem. Dobro in pravilno izvedeni etažni sistem omogoča podjeto koncentracijo delovne sile v enem lomu in s tem tudi koncentracijo obdelovalnih in pogonskih strojev.

Podjetje do nedavnega še ni zagotovilo za delo v steni navez in vrvi, katere ima sicer v skladu s shemo. Podjetje ni odstranilo prejšnjih plasti v lomu 5. V lomu 1 niso podaljšali varnostne ograje

Dva pomembna industrijska jubileja v Trbovljah in na Jesenicah
Konec maja se bodo v Trbovljah začele velike jubilejne slovesnosti v zvezi s proslavitvijo 100-letnice obstoja Trbovelj in 150-letnice trboveljskega rudnika.

Razen tega bodo to leto slavili v Sloveniji med drugim še en pomemben jubilej. Osemnajstega septembra bo minulo 85 let, odkar so ljubljanski mlinski čehi kupili fužine na Gorenjskem in ustanovili Kranjsko industrijsko družbo. Zgodovina železarstva v tem kraju je seveda neprimerno starejša, vendar lahko smatramo to leto 1869, kot začetek rasti jeseniške železarne. Za proslavitev tega jubileja so že ustanovili poseben pripravljalski odbor, ki bo vodil jubilejne proslave v avgustu.

Tovarna konfekcije v Zagorju
Ljudski odbor mestne občine v Zagorju se prizadeva, da bi našel zaposlitev predvsem za žensko delovno silo. Sklenili so preurediti sedanjo krojaško delavnico MLO v tovarno moške konfekcije. Za začetek bi našlo delo v tej tovarni 60 delavk. Kasneje nameravajo razširiti tovarno tako, da bi imela okoli 70 strojev in približno 200 zaposlenih. Med okupacijo so Zagorjani že imeli podoben obrat, ki pa je bil s stroji vred uničen. Ta zelo pomemben ukrep mestne občine v Zagorju bodo domačini prav gotovo toplo pozdravili.

Za izboljšanje oljčnih nasadov
Koper, 20. marca. Zavod za pospeševanje gospodarstva v Kopru je imel sestanek z gojitelji oljk vsega okraja. Po mnenju oljčarjev, bo zavod izdelal navodila za obnovo oljčnih nasadov. Kmetovalci so med drugim predlagali, da bi posamezne kmetijske zadruge organizirale oljne drevesnice. Zavod za pospeševanje gospodarstva pa bo proučeval in izbral najprimernejše vrste oljk ter priredil več seminarjev za gojitelje oljk.

Kdo je prizadet?
Na članek pod naslovom Morala meščanskih krogov v razveznih pravdah, ki smo ga objavili v našem listu danes teden, smo prejeli več pism, v katerih posamezniki zaničajo, da so nekateri primeri v omenjenem članku taki, kot jih opisuje naš članek. Več oseb se je tudi osebno zglasilo v uredništvu in pojasnjevalo svoje razvezne okoliščine.

Dodajamo, da smo prejeli samo v zvezi s primerom, ki je v članku opisan pod podnaslovom »Prvi se je obesil, drugi pa naj gre s culo od hiše.« nekaj pism, v katerih pisci iz različnih krajev Slovenije, ki so se čutili prizadeti, zanikajo trditve v članku. Ze samo dejstvo, da se za en konkretni primer čuti prizadetih več oseb, kaže, da je sličnih primerov, kot smo jih opisali v omenjenem članku, v Sloveniji precej veliko. Pisci popravkov bodo razumeli, da vseh popravkov ne moremo objaviti, ker niso bili mišljeni prizadeti, ki so se oglasili.

UREDNISTVO
Pojasnilo
V zvezi z našim poročilom o delu odbora za proračun republiškega zbora, ki smo ga objavili 17. marca glede zanimanja za popolno gimnazije v Velenju, Rušah, Ilirski Bistrici in Zagorju, nam je postal Svet za kulturo in prosveto pojasnilo, ki pravi, da so že poslali prošnje za ustanovitve višje gimnazije ali vsaj petega razreda sledeči kraji: Litijska, Zagorje in Slovenska Bistrica. Lansko leto so odprli peti razred v Sežani. Javljajo pa se tudi želje in predlogi petega razreda iz Krškega, Soštanja, Ljutomerja in Ruš.

Gornje pojasnilo objavljamo, čeprav smo prvotno poročilo objavili točno tako, kot je bilo poročano na seji odbora za proračun.

Skofjeločani so ustanovili stanovanjski kreditni sklad
Na 19. redni seji LOMO Skofja Loka, kateri so prisostvovali tudi predstavniki množičnih organizacij, so med drugim ustanovili stanovanjski kreditni sklad. V ta sklad bodo prispevala finančna sredstva predvsem podjetja, razen tega pa se bodo v tem skladu zbirala tudi sredstva, obljena od prodaje hiš iz splošnega ljudskega premoženja, nadalje tisti del najemnine od stanovanj in lokalov, ki je namenjen za gradnjo novih hiš, sredstva mestne občine, namenjena za gradnjo stanovanjskih hiš itd. Ustanovitve stanovanjskega kreditnega sklada odpira temu kraju nekoliko boljše perspektive, saj je stanovanjski problem vsebolj pereč.

B. P.
Prebivalci Selške in Poljanske doline bodo zdaj zadovoljni
V torku je v Selško in Poljansko dolino začel voziti poseben avto, ki bo pripeljal pošto v Poljane, Gorenjo vas in Ziri že do sedmih zjutraj, do devetih pa v Seico in Zeleznike.

T. F.
IZ KAPELE. Amaterski igralci na Kapeli zelo pridno igrajo. V tej sezoni so igrali že tretjič. Najprej so člani IZOD ukrožili Golarjevo igro »Vdova Rošinka«, dalje so igrali Gogoljevo »Zemlje«, v nedeljo pa so tečajnike gospodinjstva tečaja iz KGS z uspehom uprizorile trolejansko »Prisegame«. V igri je sodelovalo 20 deklet. Tečaj bodo zaključile v nedeljo z bogato razstavo.

IZ NOVEGA MESTA
Prosvetno društvo »Dušan Jeršek« v Novem mestu je v teh dneh uprizorilo Finžgarjevo »Našo kric«. Občinstvo je na obeh predstavah z zanimanjem sledilo potek te ljudske igre. V sredo 15. marca popoldne bodo igrali pomenilci za mladino, zvečer pa podelježe.

IZ KAPELE. Amaterski igralci na Kapeli zelo pridno igrajo. V tej sezoni so igrali že tretjič. Najprej so člani IZOD ukrožili Golarjevo igro »Vdova Rošinka«, dalje so igrali Gogoljevo »Zemlje«, v nedeljo pa so tečajnike gospodinjstva tečaja iz KGS z uspehom uprizorile trolejansko »Prisegame«. V igri je sodelovalo 20 deklet. Tečaj bodo zaključile v nedeljo z bogato razstavo.

IZ NOVEGA MESTA
Prosvetno društvo »Dušan Jeršek« v Novem mestu je v teh dneh uprizorilo Finžgarjevo »Našo kric«. Občinstvo je na obeh predstavah z zanimanjem sledilo potek te ljudske igre. V sredo 15. marca popoldne bodo igrali pomenilci za mladino, zvečer pa podelježe.

IZ NOVEGA MESTA
Prosvetno društvo »Dušan Jeršek« v Novem mestu je v teh dneh uprizorilo Finžgarjevo »Našo kric«. Občinstvo je na obeh predstavah z zanimanjem sledilo potek te ljudske igre. V sredo 15. marca popoldne bodo igrali pomenilci za mladino, zvečer pa podelježe.

Iskal sem pomlad OD BRD DO MORJA

Pomlad ima zamudo — Brici v skrbi za svojo žlahtno kapljico — Medančani o novi letini — V Solkanu jih še zebe — Trta, ki je dajala na leto 6 hl terana — Pomlad v dežju

Iskal sem pomlad. Ves široki hrib je bil po dolgem in počez prepleten s črnimi lisami. Pod nami v novem vinogradu sadi kakih dvajset ljudi nizke trte. Od njih postavljajo visoke količke in napeljujejo žico. To bodo sodobno urejeni vinogradi. Na drugi strani odmeva prešerna pesem deklet, pokazal njihovo delo. Ves široki hrib je bil po dolgem in počez prepleten s črnimi lisami. Pod nami v novem vinogradu sadi kakih dvajset ljudi nizke trte. Od njih postavljajo visoke količke in napeljujejo žico. To bodo sodobno urejeni vinogradi. Na drugi strani odmeva prešerna pesem deklet,

čak, ki sem ga zbudil iz prijetnega spanja na toplem soncu prekrizal pot ter se umaknil v zavetje med listje. V gozdu so peli ptički čudovito popevko prekrasni prebujajoče se pomladi, ki z vseh strani silijo iz zemlje.

V Gostilni veselili kmetov
Zvečer, ko je luna priplavala iz Furlanije čez mejo na Brda, se je zbralo nekaj možakarjev v Gostilni veselih kmetov, ki je v združnem domu v Medani. Tri vama predstavim: Stefan Juretič, ob gradnji medanskega združne-

Vinogradi so polni marljivih briških kmetov. Eni obrezujejo trte, drugi ravnanjo prekopane vinograde, tretji sadijo v komaj prebujeno zemljo nove nasade. Nekaj zemlje je tudi že preorane; vse hiti obdelovat svoja polja in vinograde. To pa je že pomlad! Toda po cvetenju na češnjah in maralicah, ki sem jih pričakoval v Brdih, sem se zaman oziral. Toda prav to me je prignalo v Brda, saj sem se nadejal, da je tu beli cvet že spletel pomladanski svatovski venec lepi Briški pokrajini.

Pomlad brez cvetja
Obiskal sem več znanih goriških vasi stisnjenih na strmih gričih. Nameraval sem obiskati tudi nekaj znancev, toda povsod sem našel zaklenjena vrata. »Doli v vinogradu so!« mi je povedal starček, ki je pred hišo na toplem soncu obrezoval namočene trse sadike. Doma nikogar, v vinogradih in na njivah pa sem našel vse, ki sem jih iskal. Toplo sonce, ki že nekaj dni pripeka v Brdih, je prineslo sem že močan dih spomladi, toda pomlad to še ni, saj še ne cvete — tako menijo namreč Brici. Zakasnila se je letos.

Obiskal sem več znanih goriških vasi stisnjenih na strmih gričih. Nameraval sem obiskati tudi nekaj znancev, toda povsod sem našel zaklenjena vrata. »Doli v vinogradu so!« mi je povedal starček, ki je pred hišo na toplem soncu obrezoval namočene trse sadike. Doma nikogar, v vinogradih in na njivah pa sem našel vse, ki sem jih iskal. Toplo sonce, ki že nekaj dni pripeka v Brdih, je prineslo sem že močan dih spomladi, toda pomlad to še ni, saj še ne cvete — tako menijo namreč Brici. Zakasnila se je letos.

Kmetje pa izkoristijo te tople dneve. Obrezujejo, postavljajo kote, sadijo nove nasade, obnavljajo svoje vinograde. Redko kateri grič v Brdih je še brez nasadov. Rigolni plugi so vsi dolgi zimo pridno preobračali zemljo po fojanskih, nebeljskih in medanskih gričih. Sedaj pa traktorji glasno pojo tam doli pri Vipolžah. Tam z vrha Fojana mi je predsednik dobrouske občine

LETNI OBRAČUN KMETIJSKIH ZADRUG Prizadevanje na vseh področjih

V Leskovcu pri Krškem so lani najbolj skrbeli za živinorejo, sadovnjake in vinograde. To je bilo razvidno iz rednega letnega obnega zbora kmetijske zadruge, ki mu je prisostvovalo okoli 180 zadrugnikov. V sedmih plemenitih krogih je vključeno 809 goved. Nekoliko premalo so skrbeli za rodovitno kontrolo molznosti. Izmed 126 rodovniških krav vodijo kontrolo le pri 77 kravah. Sadjarsko-

vinogradniški odsek je v zadnjem poslovnem letu kupil 4 sadne škropilnice ter jih razdelil po vaseh. Z uspehom so škropili v Leskovcu samem in v vasi Golek, v Vinišah pa se za to koristno stvar niso preveč zanimali. Pognojili so tudi 4 ha vinogradov, razen tega pa so kupili dve mlatnici in nekaj drugih nepotrebnih strojev. A. R.

Libeliški avtopark je drag

Tudi v kmetijski zadruzi v Libeličah na jugoslovansko-avstrijski meji so po poročilih na občnem zboru gospodarilani prav dobro. Zadruga ima vsekaj težave zaradi slabih gospodarskih plospolj, ki jih ne more popraviti. Ta kmetijska zadruga je že zaprosila okrajni ljudski odbor za dodelitev lastnih gozdov, vendar doslej še ni dobila odgovora. Na občnem zboru so ugotovili, da jih zelo drago stane združni avtopark: tovrstni avtomobil in traktor »Zadruge«. Amortizacijska sredstva niso zadostovala za vzdrževanje in popravila. Lani je ta kmetijska zadruga lepo skrbel za širjenje kmetijskih strokovnih knjig, letos pa se je namenila zavzeti za elektrifikacijo Libeliške gore. F. S.

Na Črnem vrhu 1.800.000 din dobička
Se na vseh združnih občnih zbora, ki so bili doslej na Goriškem, in teh je bilo že okoli 60, so kmetijske in sadjarsko-vinogradniške delovne zadruge izkazale dobiček, in sicer v znesku od 50.000 din do največ 3 milijone din. Na občnem zboru kmetijske zadruge na Črnem vrhu nad Idrijo se je zboru udeležilo 220 prebivalcev vasi, članov zadruge pa je 180. Zadrugniki so od svojega dobička 1.800.000 dinarjev večidel denarja namenili za namenske sklade, s pomočjo katerih bodo pospeševali kmetijstvo, 30.000 din so določili za postavitev spomenik padlim borcem, 15.000 dinarjev za gradnjo kulturnega doma v Gorici in 15.000 din za vasko telesovzgojno društvo »Patrizan«. Med člane so razdelili le 90.000 din, in še to ne vse v denarju, marveč v umetnih gnojilih.

V Staršah hvalijo trgovino in gostilno
Kmetijska zadruga v Staršah je imela v lanskem poslovnem letu nad 230.000 din dobička; od tega so 20 odstotkov razdelili članom zadruge. Medtem ko so na nedavnem občnem zboru hvalili edino poslovanje trgovine in gostilne, so za bodoče sklenili ne-

vor zavrtel na pomlad in vesel sem napel ušesa.
Tonca si je zavil brke in začel pripovedovati: »Burja je letos za dolgo stisnila zemljo. Zato ne more in ne more se prava rast iz nje. Za dobrih štirinajst dni se je letos zakasnila naša pomlad.«
»Druga leta so ob tem času že cvetele breskve, marelice in češnje, a letos ne najdeš cveta,« je pripomnil Stefan.
Nato je Tonca še pobrskal po spominu: »Nak, take zime ne pomnim, vse od tiste hude devetindvajsetega leta. Zelo zgodnja pomlad pa pomnim iz enaindvajsetega leta. Takrat je že 19. marca odpadlo cvetje. Grah je bil v tem času visok do pasu. Konec maja ni bilo nobene češnje več. Dobro se tega spominjam. To je bilo rano, a zelo dobro leto. Avgusta sem še sadil fižol, pa je lepo dozorel.«

Spomlad na polju

ga doma, ki je bil zgrajen med prvimi v Sloveniji, je postal znan po vsej naši domovini. Vsi časopisi so pisali o njem, saj je nadse požrtvovalno in v veliko iznajdljivostjo vodil gradnjo lepega združnega doma v Medani. Ko je dogradil dom Stefan klub svojim letom ni miroval. Marsikatero je še od takrat pogruntal. Po njegovih zaslugi bo v Medani v nekaj dneh začela obratovati prva žaga v Brdih. Žaga je od pogonskega kolesa dalje vse Stefanovo delo. Dolgo je zbiral Stefan razna kolesa, najrazličnejše železne dele in drogeve ter stroje po Brdih. Vse je pobral, vse mu je prišlo prav in iz tega je nastala žaga, ki bo mnogo koristila Bricem.

Toda Stefan ga je pobil: »Tonca, kaj ne veš tiste: če breskve pred Gregorjem (12. marec) cveto, trije eno pojedol!«
»Toda tudi tista: kar marca cveti, navadno ne obrodi — ne bo povsem držela za Brda, saj pri nas navadno že vse marca cvete, a tudi dobro obrodi. Če pa je pozna pomlad je še boljše, saj cvetje ne bo pozbevalo.« Tak je bil odgovor Tonce.

Ob letini in pomladi je pogovor nanesel še na mladost, starost, zdravje. Bil sem pričar nadse bistroumni domislekov. Ti trije vaški filozofi so pogruntali takšne, da si se jim moral smejati in čuditi.

Po Vipavskem in Istri
Nov dan se je šele prebujal, ko sem zapuščal Brda. Pred Dobrovem sem ujel kmeta, ki jo je s škropilnico že v tej rani uri mahal v sadovnjak. Mimogrede sem se zapletel v pogovor in zvedel, da je v dobroumki občini izbruhnila baže sedaj prava revolucija zaradi delitve združne zemlje. Vsak bi rad dobil čim več. Če pa bi bili složni in bi ne bilo med njimi lakomnežev in takih, ki bi radi živeli na račun drugih,

SLOVENIJATEKSTIL
podjetje za izvožno-uvozne posle tekstilne industrije. Ljubljana, Cankarjeva ulica 1/IV razpisuje v smislu čl. 95 uredbe o ustanavljanju podjetij in obratov (Uradni list FLRJ št. 51-424/53) mesto **glavnega računovodje**
Pogoji: predpisana strokovna izobrazba in praksa. Interesenti naj dostavijo prošnje s priloženim življenjepisom in potrebnimi dokazili o izobrazbi ter dosedanjim zaposlitvi na gornji naslov do 31. marca t. l.

Upravni odbor »NIKO« zadruge Železniki razpisuje
na podlagi sejnega sklepa od dne 29. marca 1954 mesto **SEFA RAČUNOVODSTVA**
Pogoj: Srednješolska izobrazba po možnosti abiturientski tečaj in vsaj petletna praksa v kovinski ali strojni industriji. Plača po dogovoru. — Prošnje je vlagati do 15. maja t. l. na naslov: **Upravni odbor »Niko« zadruge Železniki.**

Upravni odbor podjetja REMONT IV. razpisuje mesto RAČUNOVODJE s pogoji: večletna praksa v gradbeni ali mešano obrtni stroki.
Istočasno sprejememo NABAVALJAČA s potrebno prakso in poznavanjem materiala.
Sprejememo tudi večje število ZIDARJEV.
Plača po tarifnem pravilniku. — Zidarji se lahko zglasijo osebno v pisarni.
Za računovodjo in nabavljaja je prošnje vlagati na upravo Remonta IV., Kolezijska 4, Ljubljana.

Savudrija — naše otroško okrevališče

Savudrija je kraj lepih spominov v srcu preminogih otrok, ki so preživeli nekaj tednov ob morju, da si okrepijo svoje zdravje. To nam potrjujejo številna pisma, ki jih prejema uprava mladinskega okrevališča Rdečega križa v Savudriji in vzgojno osebje. V teh pismih izražajo otroci in matere hvaležnost

zdravje njim zaupanih otrok. Savudrija je pa tudi kraj, kjer se vsako leto najdejo otroci raznih narodnosti. V minulem letu so letovali otroci avstrijske in italijanske narodnosti in otroci iz Trsta, s katerimi so navezali naši otroci priske prijateljske vezi. Glavni odbor Rdečega križa Slovenije je v minulem letu

indikacijo. Zato je v interesu zdravja naših otrok, da se bodo poskrbilo za to, da ne bodo pozabljeni otroci, ki živijo v težjih socialnih prilikah, otroci brez rečnikov. Ne pozabimo pa tudi na otroke pahljanih borcev. Zlasti moramo letos gledati na to, da bodo prišli v okrevališče tudi kmečki otroci iz naših najbolj pasivnih predelov, ki so bili lani odločno premalo zastopani.

za veliko pozornost, ki so je bili deležni varovanci v tem domu. Mnogi otroci, ki so iskali tam zdravja, niso prišli zaman. Posvetovanja s starši, katerih otroci so bili na okrevanju v tem domu so potrdila, da se je mnogim otrokom zdravstveno stanje izdatno izboljšalo, drugim so se ublažili težki napadi boleznih, nekateri se bodo morali še vrnati, ker to zahteva način njihovega zdravljenja. Nepopolna sreča 10 letnega Hermana iz Maribora, kateri je po nekaj tednih skrbne nege zdravstvenega in vzgojnega osebja začel hoditi sam, brez tuje pomoči, je poplačala ves trud in napor osebja v okrevališču, ki so ga vložili za

z večjimi investicijami omogočil, da je bilo oskrbovanih v petih izmenah po 28 dni 963 otrok v starosti od 4 do 14 let. Približno taka zmogljivost okrevališča bo tudi letos. Samo dva meseca nas še loči pa se bodo zopet odprla gostoljubna vrata okrevališča, ki bo 20. maja sprejelo prvo skupino najmlajših. Šolski otroci pa pridejo na vrsto v času šolskih počitnic.

Na okrevanje se sprejemajo samo otroci z zdravstveno

Podprimo organizacije Rdečega križa pri zbiranju materialnih sredstev za oskrbo otrok v okrevališču. Lani so organizacije RK zbrale v ta namen preko 1.200.000 dn. Upamo, da tudi letos uspehi ne bodo zostali, zlasti če bo akcijo podpre vse članstvo Rdečega križa. Glavni odbor pa bo prispeval sredstva za 50 najpotrebnejših otrok. Prijave za sprejem v okrevališče sprejemajo okrajni in mestni odbori Rdečega križa. J. J.

Začeli smo s proizvodnjo:

ZIDNIH PLOŠČIC 150X150X6,5 mm

KERAMIČNE POSODE:

krožnikov, skodelic, lončkov, skled, vrčev, solnic, pepelnikov itd. za hotele, gostinske obrate in široko potrošnjo

Oglejte si naš razstveni paviljon na spomladanskem Zagrebškem velesajmu od 19. do 28. III. t. l.

JUGOKERAMIKA

tvornica keramičkih proizvoda
ZAPREŠIĆ - ZAGREB

Prodajni urad: Zagreb, Petrinjska ul. 7-II. Tel. 33-227

bi jo imeli vsi dosti, saj pride povprečno okoli 4 in pol hektara zemlje na družino, če bi jo razdelili vsem enako. Toda to so zelo zapleteni problemi in o njih sem dolgo premišljal, ko sem zapuščal Brda.

V Novi Gorici se mi je pri kolodvoru nasmehnila sreča. Zagledal sem nekaj cvetočih mandeljnov in kar toplo mi je postalo, čeprav so v Solkanu ljudje trdovratno trdili, da še ni prave toplote, da je še mraz. Tam pa še tuči vseposodi dobro nalagajo v peči. Burja, ki je prinesla precej škode v vinograde in sadovnjake, zlasti še na zimске posevke — saj jih je ponekod popolnoma uničila — je poleg tega odpihala za dobrih štiri najst dni tudi pomlad. Toda na Goriškem ta kljub temu že krepko diha in Mirnski dolini, in predvsem na Vipavskem. Češnje se tod res še niso razcvetele, toda v Sempetru so me povabili, naj jih pridem zobot čez 40 dni! (Lani so prve dozorele že 20. aprila). V Vipavski dolini je tudi mnogo polja že zoranega in vinogradi skrbno obdelani. Narava začena že tudi zeleneti. Telega sem manj opazil na Krasu.

mandeljnov cvet, breskve, marelice in češnje, ki že tudi odpirajo cvetove pričrpujejo, da je tu že nastopila pomlad prej kot v koledarju.

V Izoli, mestecu, ki slovi po ribjih konzervah, številnih ribičih in najlepših dekletih v Istri, sem nameraval spomlad ujeti skozi lečo fotografskega aparata. Toda, cvetje brez sonca in povrh še temni oblaki, ki so se nizko zgrinjali nad cvetočo deželjo, so mi dali kaj malo upanja v uspeh. Toda, na sonce nisem utegnil čakati. Na njivi, pod cvetočimi drevesi sem našel nekaj postavnih rdečeličnih istrskih deklet ki so sadila krompir. Toda ko sem pripravil svoj

Istrski spomladanski motiv

Tolazba gostincev

Pomlad je prinesla v našo Istro tudi že skrb za novo turistično sezono, ki se bo začela že v začetku aprila, s prihodom Svicarjev in Angležev v Portorož. V tem največjem slovenskem kraju pri Slovenskem Jadranu se na to pridno pripravljajo. Urejajo in popravljajo ceste, parke in poti, preurejajo bivši dijaški dom, ki so ga prav sedaj na pomlad prekrstili v »Slovenski dom« in bo lahko že kmalu sprejel 80 turistov. Za vse to je okrajna skupščina iz svojega proračuna namenila 40 milijonov. Lepa pridobitev za turizem do letos tudi velik camping prostor v Ankaranu (prej Nikolaj), na katerem bo prostora za več kot 1000 šotorov. Za to je predvsem pri tujih izredno veliko zanimanje. Tujih letoviščarjev bo letos mnogo več kot lani. Ze doslej so rezervirali enkrat več nočnih kot v lanskem sezoni. Gostinci pa so mi potožili bojazan, da bo le malo domačih gostov, če ne bo regresa. Sicer obljubljajo, da bodo prav verjetno in to v kratkem znižali cene. Zanimljivo je cena dnevnega penziona v koprskem okraju od 550 do 1000 dinarjev.

Sprehod po morju

Ko sem že hodil ob obali, sem stopil še na morje — da ne bo pomote le na barko starega Piera. Pognal je motor, sedel za dolgo krmilo in barka je hitro rezala valove iz Kopra proti Valdoltri ter spet počez proti Ankaranu. Divje race so v dolgih jatah plule po mirni gladini, se postopajale in spet dvigale na

Cvetje nad Portorožem

površje. Le redke ribice sem srečal. »Ni sedaj čas za lov,« mi je razlagal Piero v mešanici italijanščine in slovenščine. Piero je namreč Italijan in že dobrih 50 let krmari po našem morju.

»Ma oštija malo šam se naučila slovenščini! A riba, še zdaj nema! Luna svetli. Šele v drugem kvartalu maja bo prava za loviti. Takrat boma lovila plavo ribal. Sedaj je šamo bela! A letos bo mnoga riba uloviti. Imamo nove večlike moderne barke — šestnajst prej mela šamo ošam.«

Nato mi je v svojih prijetnih govorici Piero pripovedoval, kako mu je letos burja večkrat preobračala barko.

»Bilo je zelo fredol A sedaj bo kmala topla, šamo do sončca,« mi je veselo pripovedoval Piero, saj pomlad bo spet prinesla zaslugek s prevozom in ribami.

krat preobračala barko. »Bilo je zelo fredol A sedaj bo kmala topla, šamo do sončca,« mi je veselo pripovedoval Piero, saj pomlad bo spet prinesla zaslugek s prevozom in ribami.

NOVICE IZ KOČEVAJA IN OKOLICE

V kočevskem okraju je te dni v teku velika akcija RK za prostovoljno oddajo krvi. Okrajni odbor RK je izvedel pred tem dobro propagando. Priredil je razna zdravniška predavanja, ponekod združena s predvajanjem poučnih filmov o transfuziji krvi. Tudi množične organizacije so dobro opravile svojo dolžnost, da nam številno množicavce priča, da so le to pravilno razumeli pomen te akcije. Mnogi so se prijavili, da bi dali kri, čeprav so bili sami slabotni ali pa celo bolni. Tudi mladina je doprinesla svoj delež, posebno navdušeni so bili gimnazijci. Posebna skupina zdravnikov je zapustila Kočevje in bo sedaj obiskala še ostale občine v okraju.

Po petih uspešnih predstavah v Kočevju je dramska družina »Mlada Borca« na kočevski gimnaziji gostovala v nedeljo v Ribnici, kjer je priredila 2 nad vse uspešni predstavi Klubundove igre »Krog s kredo«. Strah srednješolcev, da naši ljudje ne bi pozabili svoje bogate prošora. Ali res ne more knjižnica skupaj s čitalnico dobiti večjega prostora?

Izredno slabo vreme je razmečalo še celo tiste ceste in poti, ki so jih vzdrževali. Zato pa so tiste ceste, za katere ni nihče skrbel, v izredno slabem stanju. Ena takih je cesta iz Slovenske vasici v Staro Cerkev, za katero nihče ne skrbi. Gozdna uprava in državno posestvo ki to cesto največ uporabljata, bi se morali zavestati da je cesto potrebno tudi vzdrževati.

V Skofji Loki razpravljajo o stanovanjski skupnosti

Mestni ljudski odbor v Skofji Loki je že na več sejih razpravljal o stanovanjski skupnosti in se pri tem oziral na sklepe, ki so jih s tem v zvezi sprejela že nekatera druga mesta. Uvrstili je stanovanja v 6 kategorij. Vrednost stanovanja pa se bo cenila po točkah z ozirom na lego stanovanja, udobnost, velikost in zdravje. Stanovanja bo ocenila posebna komisija, ki bo v kratkem pričela delati.

Da bi vse prebivalce seznanili z uredbo o stanovanjski skupnosti, je MLO sklical 2 množična sestanka, ki sta bila zaradi važnega problema zelo dobro obiskana. Na sestanku je bilo govora tudi o stanovanjski krizi, ki je v Skofji Loki precej občutna. Deloma bi se dalo temne odponoči, če bi lastniki še nedograjene hiše popolnoma dogradili. Občinski odbor bo za gradnjo novih hiš oddal še več gradbenih parcel.

D. G.

Dijaki za občinski praznik v Borovnici

V počastitev občinskega praznika v Borovnici priredil občinski teden, ki so ga pričeli dijaki borovniške gimnazije s petejanjsko »Zgodbo o bogatini in zdravilnem kamnu«. Priprave za študij te igre so bili mnogo poštvovalnosti. Priznanje za njihovo delo so jim dali vaščani, ki so polnoštevilno obiskali predstavo. Dne 8. marca so dijaki počastili spomin 16 talcev ob spomeniku na vznošju ob kateremga se položili venec, deklarirali nekaj pesmi in zapeli »Padel je mlad partizan«. Na slavnostni akademiji pa so nastopili s 6 točkami. Veliko priznanje je bil pionirski pevski zbor, ki je zelo dobro zapel nekaj pesmi.

Gospodinjstvi tečaj v Hotavljah je uspel

Aktiv LMS Hotavlje je jeseni lanskega leta sklenil, da bo v zimskih mesecih priredil gospodinjstvi tečaj za dekleta, ki želijo izpopolniti svoje znanje v kuhanju, šivanju in drugih ročnih delih. Svet za prosveto in kulturo pri Ob. LO v Gorenji vasi je z veseljem pozdravil pobudo mladinske organizacije ter hkrati sklenil, da se morajo v gospodinjstvi tečaju poučevati tudi ostali splošnoizobraževalni predmeti. Tečaj, ki bi trajal dve leti (v zimskih mesecih) pa naj obvezno obiskuje tudi izvensolska mladina letnikov 1936 do 1939. Na ta način bi se zelo dvignila splošna razgledanost kmečke mladine pa tudi njeno strokovno znanje, saj je za vsako leto določenih 210 ur predavanj, od tega 60 ur za raz-

Prva prireditev glashbene šole v Mengšu

Pred nedavnim je glashbena šola v Mengšu pripravila javnosti prijetno predstavo: svojo prvo glashbno produkcijo. Prireditev te vrste je za Mengševce, a lahko rečemo, da je nad vso pričakovanja lepo uspela. Seveda ni so nastopajoči, ki so z malimi izjemami novinci, pokazali nekih vrhunskih storitev, ker je v glashbi pot k dovršenosti zelo strma in je le z dolgotrajno vajodogoco pričakovati večjih uspehov. Produkcija je bila pravzaprav obratna prva leta dela glashbene šole v Mengšu. Težave, ki so se zdele ob ustanovitvi skoraj nepremostljive, bodo sprito tako lepih sadov kmalu pozabljene.

Danes ima šola 137 gencev, 15 učiteljev in primerne prostore v Prosvetnem domu. Obenem se že snuje manjši orkester. Deluje pa že nekaj zabavnih ansamblov.

M. F.

Udeležba obveznih slušateljev na predavanjih ni bila zadovoljiva. Tudi kmetje gospodarstva. Nasprotno pa je včasih presenetil precejšen obisk zdravniških predavanj.

ne panoge gospodarstva in 60 ur za gospodinjstvo ter ročna dela.

V okviru dveletnega kmetijsko-gospodarskega tečaja se je 10 tednov celodnevno učilo gospodinjstva in ročnih del še 20 starejših deklet iz Hotavlj in okoliških vasi. Zanje se je pričelo delo v kuhinji in delavnici šele decembra, ostala predavanja pa so se začela že sredi novembra, ker niso bila odvisna od ureditve kuhinje in delavnice.

Udeležba obveznih slušateljev na predavanjih ni bila zadovoljiva. Tudi kmetje gospodarstva, ki so bili vedno vabljeni na predavanja o kmetijstvu (ta predavanja je posredoval OZ Kranj), so se odzvali v neznamernem številu. Kažejo vse premanlo zanimanja, da bi se naučili, kako izboljšati združeno in svoje gospodarstvo. Nasprotno pa je včasih presenetil precejšen obisk zdravniških predavanj.

V Šiški so zgradili novo cesto

Ob železniški progi pri športnem igrišču »Železničarja« v Šiški so zgradili novo cesto, po kateri bodo lahko peljala vozila z najtežjimi bremenom. Dolga je okrog 600 m, ob njej so na vesikih 5 metrov nasajena mlada drevesa, ki bodo v nekaj letih dajala prijetno senco. S cesto bodo zadovoljni tudi obiskovalci tekem ker jih bo obvarovala blata. Novozgrajena cesta je že odprta, potrebna so le še neka manjša dela.

Z. A.

IKI — Maribor

Ob priliki spomladanskega sejma v Zagrebu obiščite razstveni prostor IKI, ki proizvaja vse vrste nožev, tehtnice, ognjavarne železne blagajne, garderobne omare, ognjavarne in navadne železne omare za učitelje, razne kasete in ključavnice.

SLANINO IN PREKAJENO MESO

soljene in suho nudi v večjih količinah po ugodnih cenah »ZAGREBSKA MESNICA«, Zagreb, Heinzelova 68, tel. 35-910 in 34-153

OVOJNI PAPIR

80-130 gramski ali odrezke najmanj 6 cm širine in 60 cm dolžine kupimo v vsaki količini. — Ponudbe v oglasni oddelek ali telefon 22-575.

Dnevne vesti

KOLENDAR

Nedelja, 21. marca: Bilka.

Danes praznuje 61-letnico pesnik Janko Glazer. Doma je iz Rus, gimnazijo je študiral v Mariboru, filozofsko fakulteto na Dunaju in v Zagrebu, po prvi svetovni vojni je bil profesor na klasični gimnaziji v Mariboru in nato ravnatelj mariborske študijske knjižnice.

Na današnji dan se je leta 1913 rodil hrvaški pesnik in slovenski kritik Ivan Goran Kovačić, ki so ga med najbolj nadarjene hrvaške pesnike novejših dob. Njegovo ustvarjanje je žal zgodaj prečinja smrt. Leta 1943 so ga ubili srbski četniki. Med njegovimi najmočnejšimi deli iz okupacijskih let je pesnitev »Jama«. Zapustil je mnogo pesni, pa tudi njegova dela v prozi in esejih do danes močno umetniško osebno.

21. marca leta 1839 se je rodil ruski skladatelj Modest Petrovič Musorgski. Vzporedno z rusko književnostjo je ustvaril sprednik glasbeni realizem z izrazito socialnim poudarkom. Posebno znamenita je njegova opera »Boris Godunov«, s katero je dosegel svetovni slavo.

Danes je minilo 12 let, odkar je izšlo glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet prvo dneвно povelje.

Obveščamo ldske odbornike obeh zborov MLO Ljubljana, da bo XXVII. skupna seja v ponedeljek, dne 22. marca 1954 ob 16. uri v klubskih prostorih MLO Ljubljana (Kresjaja). Takoj po končani skupni seji bo v istih prostorih IX. seja zborov proizvajalcev. — Iz Skupščinske pisarne MLO.

Na TVS je diplomiral za gradbenega inženirja tov. Pečenko Pavel. Čestitamo!

Mestni odbor Zdrženja rezervnih oficirjev Ljubljana poziva vse rezervne inženirske oficirje, da se obvezno udeležijo predavanja, ki se vrši dne 26. marca ob 17. uri v domu JLA.

Sreča se ti bo nasmešnila, če počevša do 15. aprila t. l. članarino pri Turističnem društvu Ljubljana, Cankarjeva c. 1/II. Številke legitičarino z vpisano članarino za leto 1954 bo prejemal muhasti društveni zreb in bodo štirje člani, ki si jih bo »zposodila« sreča deležni naslednjih pozornosti: brezplačna vožnja v okviru skupinskega pletala, brezplačna vstopnica za operno predstavo na II. ljubljanskem festivalu, brezplačna uporaba šotora za tedensko letovanje, brezplačna vožnja v okolico. Velja tudi za nove članke Letna članarina 60 dn. Za ostale ugodnosti izveš ob poravnavi članarine.

»KAJ VEŠ, KAJ ZNAŠ?« — ugankarski list »Slovenskega poročevalca« je večer, v soboto, spet izšel. V njem najdete obilo pristranskih, v ugankah s katerimi se lahko razvedrite in hkrati širite obzorje svoje izobrazbe. Tudi v tej številki je nagrada na križanki z nagradami v vrednosti 5.000 dinarjev.

Posamezna številka ugankarskega lista »KAJ VEŠ, KAJ ZNAŠ?« 16 strani veljavnosti za leto 1954 stane komaj 20 dn in jo dobiti povsod. Naročite se na ugankarski list na naslov: »Kaj veš, kaj znaš?«, naročniški oddelček, Ljubljana, Kardeljeva 3.

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije obvešča člane, da bo v ponedeljek, 22. marca t. l. ob 16. uri članski sestanek podružnice za Ljubljano in Ljubljano okolico, na Agronomski fakulteti, Krekov trg 1/II. Nazov: »Kaj veš, kaj znaš?«. Vstopnice so v prodaji. Ljubljana, 21. marca 1954.

Gozdariji! Izšla je letonjava prva številka Gozdarskega vestnika, ki prinaša tokrat še posebno zanimive članke. Dosedanjim naročnikom, ki lanskoletne naročnine še niso poravnali, ta številka ni bila poslana in jo prejmejo šele, če bodo svoj dolg poravnali najkasneje v tem mesecu na tekoči račun Gozdarskega vestnika 606-T-322.

Ponovno obveščamo javnost, da je delovni čas tukajšnjih ambulant za psihiatrične primere sleherni delavnik od 8. do 12. ure, za primere mentalno higijenske značaja pa sleherni ponedeljek, torek in petek od 13. do 18. ure. Bolnica za duševne in živčne bolezni, Ljubljana - Polje.

Društvo za varilno tehniko LRS vabi na nadaljevalni tečaj za varilniško varjenje z zaključnim izpitom, ki bo od 24. marca do 7. aprila 1954 v Ljubljani in na osnovni tečaj za obločno varjenje, ki bo od 1. aprila do 22. aprila v Ljubljani. Prijave in informacije: Društvo za varilno tehniko, Ljubljana, Erjavčeva 11, tel. 22-318.

Sivalni stroj Vam strokovno in solidno popravi Mehanična delavnica Svajcar, Rudolf, prej Jax, Ljubljana, Zidovska steza 6. — Novosti! Dne 22. marca t. l. bom odprl prvo ljubljansko brzooppravilnično delavnico na Mesnem trgu 3. — Vladimir Baretič.

Zabje plešče, če uporabljate KOLYOLD, našo najkvalitetnejšo kremo.

OVEN MILO si je pridobilo sloves zaradi izbrane kakovosti, saj je v celoti izdelano samo iz najfinjših prekomorskih maslač. Posebno vsebina indonezijskega kokosovega olja mu daje neprečelnivo pralno moč. Tudi Vi bodete z njim zadovoljni, kot so zadovoljni že tisoči slovenskih gospodinj. Zahtevajte pa pri Vašem trgovcu izrecno OVEN MILO. — Trdka »Dobrave«, barvanje usnja, obveščata stranke, da obratuje od 8. do 13. in 17. do 18. Stari trg 17, Ljubljana.

Gospodinj! Za kuhno uporabljajte vedno le Gosodove dišavnice, ki dajejo jedem izvrsten okus! Zamaščen ovratnik, manšete in ostale madeže na obleki Vam očisti priprav št. 27. Nudijo vse drogerije.

sredstvo proti moljem ne sme manjkati v nobeni garderobi.

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

ROČNE LUTKE Resljeva cesta 23

Nedelja, 21. marca ob 9 in 10.30: Gostovanje v Trbovljah.

Ponedeljek, 22. marca ob 17: Gostovanje v Suhojuri.

Torek, 23. marca ob 15 in 17: Gostovanje v Črnomlju.

Sreda, 24. marca ob 9: Gostovanje v Adlešičih.

Ob 11.30 Gostovanje v Vinici. Ob 15: Gostovanje v Dragatušu. Ob 18: Gostovanje v Starem trgu ob Kolpi.

Cetrtek, 25. marca ob 10: Gostovanje v Semčju.

Ob 14: Gostovanje v Črmošnjah. Ob 18: Gostovanje v Toplicah pri Novem mestu.

SKUD »TINE ROZANC« LJUBLJANA

Dom železničarjev, Trg Of 3

Nedelja, 21. marca ob 16: Golia, »Jurček«.

Prodaja: 10 — 12 in 3 uri pred predstavo.

PROSVETA SAVLJE — KLECE

V nedeljo, 21. marca ob 19.30 zvečer v združenem domu v Saveljski ulici igra »Stari in mladi«.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sreda, 24. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Premiera. Izven.

Petek, 26. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Izven.

Nedelja, 21. marca ob 16: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Izven in za podzedeje.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sreda, 24. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Premiera. Izven.

Petek, 26. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Izven.

Nedelja, 21. marca ob 16: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Izven in za podzedeje.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sreda, 24. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Premiera. Izven.

Petek, 26. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Izven.

Nedelja, 21. marca ob 16: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Izven in za podzedeje.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sreda, 24. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Premiera. Izven.

Petek, 26. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Izven.

Nedelja, 21. marca ob 16: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Izven in za podzedeje.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sreda, 24. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Premiera. Izven.

Petek, 26. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Izven.

Nedelja, 21. marca ob 16: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Izven in za podzedeje.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sreda, 24. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Premiera. Izven.

Petek, 26. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Izven.

Nedelja, 21. marca ob 16: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Izven in za podzedeje.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sreda, 24. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Premiera. Izven.

Petek, 26. marca ob 20: Lope de Vega »Ljubavi vozeli«. Izven.

Pogoj: Dopršena srednja šola (lahko tudi dovršena medicinska srednja šola, učiteljske ali srednje vzgojiteljske šole, 2 mestni bolnišarji v Ambulantni prve pomoči na glavnem kolodvoru).

Pogoj: Dopršena šola za bolničarje in najmanj 5-letna praksa. Prošnje je vložiti na Tajništvo za zdravstvo in soc. politiko MLO Ljubljana, Kresjaja, soba 50/II, najkasneje do 31. marca 1954.

Prošnje je kolkovati z 30 dn in gotovino 20 dn za MT ter priložiti rojstni list, spravevalo o opravljenih zahtevanih št. ter obširen življenjepis.

TRGOVSKO PODJETJE »MERKUR«, LJUBLJANA, Trubarjeva 22 razpisuje mesto komercialista

s popolno srednjo izobrazbo in najmanj 15-letno prakso v trgovanju z modnim in galanterijskim blagom.

Nadalje sprejme: dva trg. poslovodja z najmanj 15-letno prakso v modni galanterijski stroki,

z najmanj 5-letno prakso v modni galanterijski stroki in eno kvalificirano delavko za popravila delavku.

Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Poudarba s življenjepisom poslati na: Upravo podjetja, Trubarjeva 29.

RAZPIS LJUBLSKI ODBOR MESTNE OBČINE KRANJ

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Mesto referenta za skrbstvo. Pogoj je pravna fakulteta z nekaj prakse.

2. Dve mestni finančni inšpektorjev. Pogoj je strokovna izobrazba, predpisana s pravilnikom o strokovni izobrazbi finančnih inšpektorjev (Ur. list FLRJ št. 2/54).

3. Mesto referenta za obrt, trgovino, gostinstvo in turizem. Pogoj je višja strokovna izobrazba z nekaj prakse ali srednja strokovna izobrazba z večjo prakso na tem področju.

Ponudbe s podskladi o dosedanjih zahtevanih priporočil je treba poslati Ljudskemu odboru mestne občine Kranj do 1. aprila 1954.

ZDRAVIŠČE TOPOLSKA razpisuje mesto knjigovodje.

Pogoj: Dopršena trgovska šola in vsaj 5 let prakse. Vsa oskrba in epidemski dodatki. Prošnje z življenjepisom poslati na ravnateljstvo ustanove.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR POSTOJNA

razpisuje delovno mesto pravnega referenta na oddelku za zdravstvo in socialno politiko

OLO Posojstvo. Abonent pravne fakultete in po možnosti sodna praksa.

Prošnje je poslati: Okrajnemu ljudskemu odboru Postojna — Tajništvo, do 10. aprila 1954.

NATECAJ Radio Ljubljana razpisuje natečaj za napovedovalce, napovedovalke in konferansje.

Pogoj: Dopršena fakulteta (v izjemnih primerih dovršena srednja šola). Znanje tujih jezikov (vsa) pasivno zaželeno.

Pisneme prijave sprejema do 31. marca letos: Oddelke za izvedbo Radia Ljubljana, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 17. v prijavi je treba navesti točen naslov, sedanj položaj, izobrazbo z navedbo znanja jezikov ter kratak življenjepis.

Čas in pogoj za avdicijo bodo javljeni prijavitelcem pisмено.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR SLOVENJ GRADEC

razpisuje službena mesta za: 2 veterinarja, 2 pravnika, 1 gradbenega inženirja, 1 ekonomista.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Prošnje je poslati na: Okrajni ljudski odbor Slovenj Gradec.

OKRAJNI ZDRAVSTVENI DOM GORICA

razpisuje naslednja mesta: 3 zdravniške splošne prakse, 3 stomatologe, 3 medicinske sestre, 3 zobozehnike, 3 babice.

Pravilno kolkovane prošnje je vložiti pri Okrajnem zdravstvenem domu v Gorici.

Tehniška visoka šola v Ljubljani razpisuje za rudarstvo in metalurgijo pri katedri za kovinarstvo mesto asistenta.

Kandidati morajo biti inženirji metalurgije, po možnosti s prakso v podjetjih za pridobivanje ali predelavo barvnih kovin. Prošnje, v katerih naj kandidati navedejo znanje tujih jezikov, se vložijo do 31. marca t. l. na »Fakulteti za rudarstvo in metalurgijo Ljubljana, Aškerčeva cesta št. 23.

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

»Ti si pa res zanikrnat« se je jezila nad Lenčko, ki je zilia s pomljami vzdol tučih kosti in stranišču, da je našel sprednik. Je tako je povzročila nepotrebno delo in morda nepotreben strošek. Če bi jih shranila, kosti namreč, bi jih lahko prodala najbližji zbiralnici odpadkov, torej prešla še denar zanj!

Iz novomeškega okraja: Odkup kmečkih pridelkov še vedno zelo peša

Za redno letno skupščino Trgovinske zbornice Novo mesto, ki je bila 17. marca, ne bi mogli trdit, da je bila plodna in razbirliva. Večina delegatov je molče šla preko vrste dokaj perečih problemov v trgovini in tudi preko raznih očitkov, ki dnevno upravičeno ali neupravičeno padajo na trgovsko mrežo in ki zahtevajo, da bi jih prav na letni skupščini najvišjega organa v okraju temeljito obdelali.

Trgovinska podjetja, zlasti kmetijske zadruge, se pritožujejo, da jim podjetja iz drugih okrajev pri odkupu kmečkih pridelkov shodijo vedno bolj resno vzeti v roke, zlasti zboljšanje organizacije odkupa. V večjih okrajih, kjer so samo trgovine kmetijskih združenj, potrošniki zahtevajo, da se poslovavnice državnih trgovinskih podjetij zaradi boljše izbire in konkurence. To vprašanje bo proučil upravni odbor Trgovinske zbornice in napravil predlog za reorganizacijo trgovinske mreže v okraju. Med sklepi je vredno omeniti še predlog, naj bi javenci iz manjših trgovin prišli na prakso v večje trgovine, da se tako bolj vsestransko usposobijo, iz trgovin v mestu, pa naj bi šli za določeno dobo na prakso javenci v trgovine kmetijskih združenj. Predlagano je bilo, naj bi o tem predlogu razpravljala tudi republiška Trgovinska zbornica.

V Lesičnem so zvesti pridobitvam osvobodilne borbe

Zveza borcev občine Lesično šteje 238 članov, morali bi jih pa biti vsaj še enkrat toliko. Prešibka povezanost vodstva organizacije s člani ni mogla prispevati k polnostrovnemu udeleženi na občnem zboru. Ni čuda, da so bili v odbor, delegacijo in poverništvo voljeni tudi taki, ki se ob običnem zboru niso udeležili. To da moti še, kdor misli, da je tudi zanimanje za organizacijo popustilo. Razprava na zboru je pokazala prav narobe.

Staremu odboru so zamerili, da ni nikoli sklical sestankov in so zato, ker je bil odbor toliko posvetovalen na, mestu in ne bilo toliko prišlo zoper komisijo, se je pritoževalo druga.

Tako so razpravljali, ob koncu sprejeli tudi vrsto sklepov. Občinski praznik so določili za 15. julij. Tega dne bo minilo letošnjih 10 let, odkar je bil Pilštajn prvi osvoboditelj. Zveza borcev bo na čelu teh priprav. V tistih dneh bodo obiskali tudi naš Pohor, predvsem osilico, znano zavetišče partizanov. Tam naj vasjo Jelše so vzdolž bora iz Senovega spominsko ploščo 23 padlim borcem. V Soteski, pod nekdanjim pil-

štanski gradom je bila pred 381 leti krvava bitka slovenskih in hrvaških kmečkih upornikov z galskimi. Padlo je na stotine kmetov, nad ujetimi so pa izvaljali zverilska nasilja. Zato bo Zveza borcev na tem mestu v prihodnjih letih vzdala spominsko ploščo. Okoli spomenika borem in žrtvam fašističnega nasilja v Lesičnem pa bodo zasadili še okrasna drevesca.

Zveza borcev bo podprla vsako prizadevanje za gradnjo nove Soče v Lesičnem.

Člani so tudi želeli, da bi se poslopilo v gradnjo cest Polana-Golobinjec in Ledina-Bistrica. Naši kmetje in bajtari bi prišli na ta način do zasužnja. F. C.

IZ CELJA

V Celju je povzročila vest, da bodo vrtičkari prikrajani pri otroških dodatkih precej razburjenja. Ze po nepopolnih podatkih je okoli 1000 delavcev in nameštencev odločno obdelovalih vrtove. Da bo tudi to vprašanje pravilno rešeno, bo o njem razpravljati svet za gospodarstvo. Če, da bi bilo to določilo predn. pr. 1. ar vrta in od katerega bi po davčni odmeri morali plačati okoli 60 din osnovnega ter 20 din dopolnilnega davka. Zaradi take »davčne obremenitve« res ne kaže prikrajšati upravičence pri otroških dodatkih. M. B.

Prosvetni delavci krškega okraja so imeli vzorne nastope

V soboto je bila v Brezlicah uradna konferenca vseh prosvetnih delavcev nižjih gimnazij krškega okraja. Po skupinah so pristavovali vzorne nastope, katere so imeli tovariški profesorji in profesorice brezličke gimnazije. Po končanih nastopih so se še podrobno pomenili. Vse skupine so se zbrali v risalnici, kjer jim je tov. inšpektor Zabkar iz Ljubljane razložil predloge o učni obveznosti in honorarnim urah prosvetnih delavcev.

V krškem okraju je bilo ukinjenih več nižjih gimnazij na podeželju. Namesto njih pa so ustanovili osemletne šole z namenom, da bi žele te večji uspeh. Profesorji opije je bil mnenja, da so v podeželju nižje gimnazije potrebne, saj se na gimnazijah več naučijo kot pa v osemletkah. Obenem je tudi opazil, da študira premalo kmečke mladine.

Prosvetni delavci so zahtevali, da bi študij prešel na nižjo gimnazijo, kar bi bilo zahtevnejše, saj se na gimnazijah več naučijo kot pa v osemletkah. Obenem je tudi opazil, da študira premalo kmečke mladine.

Ali naj ostane Rečica samostojna občina?

Združitev občine Rečica z mestno občino Laško, je bila na dnevnem redu zborov volivcev v Rečici, St. Jerturu in v volivnem okolišu Dobro, Kristof, Smihel, Strmca in Kuretna v Laškem. Udeleženi so se pomenili, da bi bilo pri priklopu velika.

Z razprave o predloženem združitvi občine je razvidno, da je bilo prebivalstvo občinskega ljudskega odbora Rečica že naprej pripravljeno zagovarjati obstoj samostojne občine. V kolikor bi do nameravane združitve prišlo bi se zaradi preobremenitve terena in vzdrževanja terenih objektov poslovanje kot gospodarstvo poslabšalo ne pa izboljšalo. Ljudski odbor mestne občine Laško je z dosedanjim obsegom že itak eden od največjih in bi bilo najprimernejše, da ostane še naprej v svojem obsegu. Finančni sredstva za vzdrževanje mestnih komunalnih naprav in ureditev mesta pa naj iščejo Laščani pri rudniku, čigar delokrog je v občini Rečica. Občinski ljudski odbor Rečica ima vse pogoje in možnosti za bodoči obstoj kot razvoj, poleg tega pa se zagotovilo, da bo tudi skupnosti prispevala druga veliko več kot katere druga občina.

Med ostalimi vprašanji so razpravljali predvsem o tuberkulizaciji goveje živine, ki je prebala, o rentgenskem slikanju prebivalstva, o škropljenju sadnega drevja in uvedbi odloka o pašnih skotninah. T. K.

MARIBOR

- Dežurna lekarna: Studenci, Gorkega 18.
- Slovensko narodno gledališče: Ob 15: Huxley, »Strup«, (Glocomin smealjari). Izven in za podelje.
- Ob 20: Hristič, »Ohridska legenda«. Izven.
- Ponedeljek: zaprto.
- Umetnostna galerija: Razstava grafik in drobne plastike Debenjak, Battič, odprta dnevno, razen ob ponedeljkih, od 9. do 16. ure. Prijave za ekskurzije pošljite na telefon 25-45.
- Radio Maribor: 6.00 do 12.00 Prenos sporeda Radija Maribor; 12.00 Oddaja v madžarščini; 12.20 Prenos sporeda Radija Ljubljana do 23.00.
- Kino Maribor: Partizan: amer. barvni film »Proti vsem zastavam«.
- Udarnik: nemški film »Veruj v mene«.
- Pobjezec: ameriški film »Nevidni človek«.
- Student: amer. film »Veliki valček«.
- Mestni kino Ptuj: ameriški film »Makao«.

JAHORINSKI POKAL Dvojna zmaga Avstrije v veleslalomu

Stefe poškodovan pred tekmo

Sarajevo, 20. marca. — Popoln uspeh prvega dneva tekmovalja za Jahorinski pokal je danes onemogočil nesrečen dogodek, čigar žrtev je postal naš državni prvak Janez Stefe. Med pripravami za start je trčil ob avstrijskega favorita te tekme Oberegenerja tako nesrečno, da mu je počila desna pisalica nad členkom. Poškodba je zelo resna, tako da je bil Stefe so se zbrati v risalnici, kjer jim je tov. inšpektor Zabkar iz Ljubljane razložil predloge o učni obveznosti in honorarnim urah prosvetnih delavcev.

Danes je bil na sporedu veleslalom za moške in ženske. Za moške je merila proga 2000 m s 50 vrtljaji in 13 skokov. Za ženske 45 vrtljajev ter je bila večja. Sneg je bil delno mehak, vendar ni ovrnil vozačev, da bi ne bili dosegli odličnih časov. Avstrijec so se pokazali v odlični formi in so s svojim znanjem navdušili številne gledalce, med njimi tudi precej častnih gostov. Naši tekmovalci so bili zaradi odsotnosti Stefeta močno na slabšem, toda tudi Magušar kot naslednji najboljši je izpustil ena vrata in bil zat. diskvalificiran. Tako se je moška konkurenca končala s premočno zmago Avstrijev. Startalo je vsa 43 tekmovalcev, razen domačinov tudi Avstrijev iz Švicarje.

Izidi: 1. Oberelner 1:58.4, 2. Senger (oba A.) 2:01.9, 3. Polter (Sv.) 2:01.9, 4. Waschl 2:03.5, 5. Marek 2:05.4, 6. Klär (vsi A.) 2:05.8, Stauf (Sv.) 2:07.8, 8. Kunšič (J.) 2:07.5, 9. Trtel (A.) 2:07.3, 10. Dornič (J.) 2:08.8.

Zenska konkurenca je bila izvedena na nekoliko krajši progi v dolžini 1500 m s 32 vrtljaji, startalo pa je 8 tekmovalcev. Tekmovanje je bilo zelo zanimivo, ker naši udeleženci Prapročovi sodniki pri te niso izmerili časa. Tudi v ponovni tekmi je bil vrstni red na cilju isti.

Rezultati: 1. Hochleitner 1:44.7, 2. Stöcklmeier (oba A.) 1:47.4, 3. Murrin (Nem.) 1:54.4, Antik (J.) 2:02.7, 5. Fraček (J) 2:09.4, 6. Potliček (A.) 2:14.3.

Trije hosta se tekmi v slalomu, nakar bo razlašena zmagovalec letošnjega Jahorinskega pokala.

Mestni šahovski odbor organizira odprto žensko prvenstvo mesta Ljubljane in okolice za leto 1954. Tekme se bodo začele marca in ob običnem veljaku kot kvalifikacijski turnir za izbiro udeležencev na republiškem prvenstvu. Sestanke vseh udeležencev bo 22. t. m. ob 17. uri v Šahovskem domu.

Muhasti žreb

Kakor smo že zapisali, se je sredi tedna v Rimu primerila edinstvena senzacija: reprezentanca Turčije je po neodločeno izgubljeni tekmi v Španiji potegnula žreb v svoj prir in bo tako kot dvanajsti finalist igrala na svetovnem prvenstvu v Švici. Zaplet zaradi tega finalista je postal zanimiv spritico tega, ker je bila Španija od vsega začetka ocenjena kot udeleženec boljše vrste, saj je pri zadnjem svetovnem prvenstvu l. 1950 v Braziliji zasedla četrto mesto. Ker razpis ni razdelil s takim presenečenjem, je zdaj Turčija zasedla njeno prioritetno mesto, kar ji daje tudi na švicarskem tekmovalju samem izjemno ugoden položaj. Turčija si je s tem žrebom zagotovila sporno mesto obenem z Urugvajem, Madžarsko, Anglijo, Francijo, Avstrijo, Italijo in, po vsej prihkli, tudi Brazilijo. Tako je ta »suboga« Turčija po uradni odločitvi zasedla boljše mesto kot Škotska, Nemčija, Belgija in tudi Jugoslavija, ki niso bile uradoma uvrštene v ta elitni razred.

Nad tem muhastim žrebom, ki je seveda v Turčiji izval splošno navdušenje, se najbolj začeta njeni Španci sami, mnogi se mu smejejo, Francozi pa odločno protestirajo proti načinu, kako so se morali Španci zaradi nekega slučajno izbranega žrebnega listka odrediti svoji udeležbi v Švici. Pravijo, da nikakor ne gre, da bi tako važno odločitev, kakšna je svetovno nogometno prvenstvo, ne smela odločati naključja — ne glede na to, da je tudi Turčija po tej čudni poti prišla do izrednih prednosti, ki bi utegnile vplivati na realne izide tega tekmovalja v njeni skupini, kjer igrajo še Madžarska, Južna Koreja in Nemčija (ali Saar), ali še celo vte. Vsekakor si je priredilski odbor s tem nepricačljivim zapletjenim nakopal nekaj sitosti, ki se jih — tako se je namerava — za prvo silo otrešiti kar z molkom. (S)

„Planinski vestnik“ išče 800 naročnikov

Planinski vestnik je danes najstarejša revija v Sloveniji. Lani, v 60. jubilejnem letu, je izšel njegov najobsežnejši letnik, ki šteje kar 770 strani in ima priljubljen 24 celostranski slik. Za samo ta dva podatka kaže, da se PZS ne strši nobenih finančnih žrtv, da bi izpopolnjevala in izboljševala svoje glasilo. To je prav gotovo tudi uspeh, saj je prejel za to svoje prizadevanje doma in iz tujine mnogo priznanj. Ondan so se gospodarji planinskih

Na Vršiču je idealna smuka

Kdo izmed ljubiteljev gora ne pozna edinstvenega planinskega sveta in prostornih smučišč na Vršiču? Vsi tisti, ki so vsaj enkrat sretili zimi ali zgodnje pomlad smučali po snežnih vzhodnih planinah, Prisrčnika ali na Slamenju, se teh dni gotovo spominjajo samo z navdušenjem. Pri zadnjih padavinah je v gorah spet zapadlo precej snega, tako da je v vseh naših 1000 m idealna smuka. Tako je tudi na Vršiču...

Planinske postojanke na Vršiču od Mihovega doma do Er-

Prijateljska nedelja

Današnja nedelja prijateljskega športa po Sloveniji ne bo prinesla posebnih dogodkov, kolikor ne bodo — enako kakor tisoč drugih — čakali izida meddržavne tekme v Tel Avivu. To je ena izmed nedelj na prehodu iz zimске v spomladanske noč in jo izpolnjujejo v glavnem prijateljske tekme v nogometu ter nekaj klubskih prireditev v krosu.

Vsa slovenska nogometna moštva so tik pred vstopom na pripravljen terene in morajo kar zavhati rokave. Tako so si Ljubljanci povabili na poskusno mariborske Železnikarje, Braničevce in ljubljanske Stanoje iz Knitfeldta. Celjani jedinstvo iz Cakovca itd. Da si pač premajajo premle ure...

Prva krosa sezona bosta danes predvsem izvedbi Odreda in Ljubljane v Ljubljani.

Tri nogometne tekme v Domžalah. Danes popoldne od 13.30 ur dalje bodo v Domžalah tri prijateljske nogometne tekme, in to med pionirji Ihana in Domžal, Odreda in Domžal, med mladinci Ihana in Domžal, Vabljenci.

RAZPIS

Nogometna zveza Slovenije razpisuje mesto tehničnega sekretarja zveze. Pogoji: popolna srednja šola. Prednost imajo prosilci, ki so že dali v športnih predvsem v nogometnih organizacijah.

Prošnje s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjih zapolstitev je vlagati pri Nogometni zvezi Slovenije, Ljubljana, Likovzarjeva ul. 12.

Plača po pravilniku Zveze športov Jugoslavije. Zadnji rok za vlaganje prošnje je 1. april 1954. —Nogometna zveza Slovenije.

Kdor prej pride, prej melje... Ze dva meseca pred nogometno tekmo Avstrije-Jugoslavija, ki bo 16. maja v Beogradu, so razpis organizacije, gospodarska podjetja in ustanove, ki bodo sprejeli skoraj vse vstopnice v prosti prodaji, pri čemer pa se cel vrsto pravnih pogojev ostala neregulirani. Partizana, kjer bo ta tekma, bo mogel sprejeti največ 50.000 gledalcev, pri čemer pa je treba vedeti, da 10.000 vstopnic ne bo v povprečju, ko so naskočene za dobite loterije Zveze športov Jugoslavije.

Reka se poteguje za mednarodno nogometno tekmo med B re prezentancama Avstrije in Jugoslavije. Nogometna podzveza na Reki bo predlagala Nogometni zvezi Jugoslavije, naj se meddržavna tekma igra v Staničevu, v celoti Jugoslavije in Avstrije odigra na Reki, in sicer na stadionu Kantridj, ki lahko sprejme okrog 15.000 gledalcev.

Izenažen svetovni rekord v tekmu na 100 m. Avstralski sprinter Hector Hogan je v Sidneyu 27. oktobra 100 v času 19,2 in 19,0 v 9.3 ter tako izenačil svetovna rekorda v obeh disciplinah.

Naš novi roman: BRUNO FRANK - "HČI"

za katerega se je v anketi odločila večina naših bralcev, bo začel izhajati v podlistku »Slovenskega poročevalca« v nedeljo, 28. marca.

Bruno Frank je znani nemški pisatelj, ki je leta 1945 umrl kot emigrant v Kaliforniji. Napisal je celo vrsto svetovno priznanih del; po osvoboditvi je izšel na Slovenskem prevod njegovega romana »Cervantes«, ki ga je naše berode občinstvo hitro razgrabilo.

V romanu »HČI«, ki je njegovo zadnje delo, prikazuje pisatelj usodo mladega avstrijskega konjeniškega oficirja, člana visoke plemiške rodbine, ki je bil kazensko prestavljen v tedaj avstrijsko Galicijo, in lepega judovskega dekleta, s katerim se je seznanil in poročil. Njun zakon: pa je bil le kratkotrajen, ker je nadporočnik Pattay padel v prvi svetovni vojni.

Hčerka Elizabeta iz njunega zakona je bila rojena že po očetovi smrti. Pisatelj nam prikazuje Elizabetino bridko doživljanje, izvirokajo predvsem zaradi pečata, ki ga nosi od svojega preganjanega rodu, zlasti po napadu nacistične pošasti na Poljsko v drugi svetovni vojni, in njeno vprav čudovito rešitev iz stiske, iz katere se zdi, da skoraj ni rešitev.

Roman »HČI« je nedvomno umetniško pomembno delo, polno globokega razumevanja psiholoških problemov, kakršni nastajajo v življenju ljudi v deželi, ki je narodnostno tako pestra in ki je v svoji preteklosti dosti trpela, hkrati pa je polno naravne preprostosti, ki privlači bralca. To je roman za resne, razmišljajoče bralce.

Naročite se takoj na »Slovenskega poročevalca«, da boste lahko redno brali naš novi roman v podlistku!

Tri dni po odkupljeni zemlji

(Nadaljevanje in konec)

Največje zasebno posestvo v Sloveniji?

V Juriju ob Pesnici je Hladetovo posestvo, ki je po vsej verjetnosti največje zasebno posestvo v Sloveniji, saj ima kar 40 ha zemlje. Govori se, da komisija za zemljiški sklad ve za ta primer in da posestvu ni mogla z odločbo vzeti zemlje, ker mora predhodno opraviti svoje delo agrarna komisija, ki naj zmanjša obseg posestva na tisto velikost, ki jo dopušča zakon o agrarni reformi. Sele potem bo lahko izvedla svojo nalogo tudi komisija za zemljiški sklad in določila posestvu maksimum zemlje, določen z zakonom o zemljiškem skladu splošnega ljudskega premoženja. To pomeni, da se bo velikost posestva na osnovi obeh zakonov občutno zmanjšala, kar je brčkone prav dobro presodil tudi gospodar sam, ki se je odločil, razdeliti ga na dva dela: enega naj bi imel sam, drugega pa sin. Cemu to drobljenje posestva, je prav gotovo vsakomur takoj razumljivo. Zanesljivo pa lahko upamo, da mu te nakane ne bodo uspelle.

Pet din na uro

Dobre četrte ure hoda od Jurija stanuje v Grušeniče di je časa v vinčarji, ki je bila še pred meseci last Jurija Doplarja, sedemčlanska družina — oče in mati ter petero otrok — vinčarja Franca Petarja. Njeno pehanje za sila majhen kos krhna, ki ga je rezal svarčljiviji gospodar, je znano daleč naokrog med okoljskim prebivalstvom. Kako tudi ne, saj je zaslužek vinčarja ali vinčarke znašal na uro nič več kot: pet

Agrarno komisijo zaman vabijo

Svečinsko šolsko posestvo, na katerem se je vključilo v delo že lansko jesen 30 vinčarskih družin, bo imelo težave predvsem pri preskrbi z gnojem, vskladičenjem pridelkov, izkoriščanju krmne baze itd, na pod-

Sedemčlanska družina vinčarja Franca Petarja je delala lani in predlanski pri gospodarju za 5 din na uro. Pred časom se je z veseljem vključila na delo na novem kmetijskem posestvu v Juriju. (Na sliki: vinčar in njegova žena z otrokoma)

vinčarju in določen del površine. Odvezeta zemlja je bila pred časom priključena šolskemu posestvu. Ko so se dni pričeli tamkajšnji vinčarji na odvezetih površinah s prvimi deli, so se mahoma razširile govorice, da bo vinograd vrnjen bivši posestniku. Do takih govoric je prišlo takole: strojna služba okrajne zadruge zveze Maribor namerava urediti neke pri Selnici drevesnico, po vsej verjetnosti, na zemlji omenjene posestnice, zaradi česar je predlagala, naj se ji za površine, na katerih žele urediti drevesnico, vrne odvezeti vinograd. Pri vinčarjih se pred nalogo »budil« mnogo kritike, češ naj ji okraj za zamjenjavo nižinsko zemljo, za ka-

Pri odpravljanju viničarskih odnosov bodimo dosledni

Da obstojajo skoraj povsod težnje po izigravanju zakona o viničarskih odnosih, nam najbolje kaže primer: Pri posestniku Regini Brudar iz Selnice ob Dravi, ki je imela na Spilčniku vinčarju in nad 3 ha vinogradov in sadovnjakov, je komisija za zemljiški sklad ugotovila viničarsko razmerje in ji odvzela

Pri obnovi lahko zaposilimo vse člane viničarskih družin

V mariborskem okraju je bilo ustanovljenih 7 novih kmetijskih posestev. S krediti, ki so jih posestva še prejela, so nabavila v glavnem živino, ki jim bo zagotavljala prepotrebni gnoj. Kreditov nista mogli uporabiti le posestvi v Zgornji Ščavnici in Cerkenjaku, ki sta brez gospodarskih posloplj, vrh tega pa še silno razdrobljeni.

Značilno za vsa nova posestva je, da imajo zelo izrpane vinograde, posestva v Jurjevskem dolu, Druvanj, Cerkenjaku in Zgornji Ščavnici pa veliko odvišne delovne sile, ki bi jo lahko zaposlila le, če bi dobila kredit za obnovu vinogradov in sadovnjakov ter druga investicijska dela. To vprašanje so zaenkrat rešili delovni kolektivni teh posestev tako, da so zaposlili le poglavarje viničarskih družin. Jasno je, da ta posestva ne bi mogla delati po novih planskih instrumentih, zaradi česar je nujno, da se družbenih prispevkov začasno opreže. Prav vsa posestva so izvolila delavske svete, ki se sodelujejo pri reševanju problemov.

Anton Cuk